

LES 1 Paulus en de Efeziërs **24 – 30 juni**

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 1:9, 10

We bestuderen: Handelingen 18:18-21, 19:13 – 20:1, 20:17-38; Efeziërs 1:1, 2, 6:21-24, 3:13, 1:9, 10.

Inleiding:

De eerste les voor dit kwartaal schetst de achtergrond bij de studie over de volledige brief aan de Efeziërs en houdt zich bezig met een aantal belangrijke onderwerpen. Ten eerste vernemen we wat Paulus met het schrijven van zijn brief aan de Efeziërs wilde bereiken. Dat was de Efeziërs helpen te onthouden wat hun identiteit en rol in Gods koninkrijk en zijn plannen was. Ten tweede leren we de Efeziërs beter kennen. Het is net alsof we Efeze bezoeken en over de straten ervan wandelen, waarbij we naar de mensen luisteren die over de stad praten en horen dat ze belangstelling hebben voor magie en het bovennatuurlijke. Wij bekijken honderden schepen die in hun haven voor anker liggen en bezoeken de indrukwekkende tempel van Artemis, en ondertussen zien we hoe mensen van alle standen en leeftijden zich in aller ijf proberen aan te sluiten bij de opstand in het amfitheater. Ten derde bestuderen we de literaire structuur van de brief en creëren we zo een brede kijk op het denken van de apostel en op de belangrijkste onderwerpen waar hij het over had. Ten vierde komen we erachter dat het onderwerp dat Paulus in deze brief bespreekt uit drie onderdelen bestaat: Jezus Christus; Jezus' liefde voor zijn gemeente en zijn werkzaamheden via de gemeente ten behoeve van het behoud van de mensheid.

Laten we, wanneer we deze week onze studie doen, de hoofdtitel van de komende lessen onthouden zoals die in de inleiding omschreven is: '*Efeziërs: Hoe je in moeilijke tijden een volgeling van Jezus kunt zijn.*' De brief van Paulus aan de Efeziërs is beslist de beste, meest systematische ecclesiologie (d.w.z. theologie over de kerk). Toch betekent dit kenmerk niet dat Efeziërs een koele, theoretische, afstandelijke en vage theologische constructie is. Integendeel, de brief beschrijft hoe de gemeente een echte, levendige en liefdevolle relatie met haar Schepper en Redder, de Heer Jezus Christus, heeft, met de christelijke manier van leven die daarvan het gevolg is, in een echte wereld, waarbij zij de grote opdracht die ze heeft, uitvoert.

Lesonderwerpen:

De les van deze week haalt drie belangrijke onderwerpen naar voren.

Dat zijn:

1. De schrijver van de brief aan de Efeziërs.
2. Het volk van Efeze, de ontvangers van de brief.
3. Het hoofdonderwerp van Paulus' boodschap aan de gemeente in Efeze.

Deel II: Commentaar

Het boek Handelingen over Efeze en de Efeziërs

Wij kunnen Paulus' brief aan de Efeziërs veel gemakkelijker begrijpen, als we die in de context van het boek Handelingen bekijken. Vooral enkele delen van de Handelingen van de Apostelen waarin verhalen voorkomen zeggen iets over het ontstaan van de gemeente in Efeze:

1. Paulus schijnt, in gezelschap van Aquila en Priscilla (Hand. 18:18), de eerste te zijn geweest die kortstondig het evangelie van Jezus Christus te Efeze verkondigd heeft. Daar legde hij eerst contact met de joden (Hand. 18:19). De joden te Korinte wezen Paulus af en vervolgden hem (Hand. 18:6, 12, 13), maar de joden te Efeze leken aanvankelijk meer voor het evangelie open te staan (Hand. 18:20). Pas later gingen enkele joden in Efeze zich eigenzinnig opstellen en wezen zij Paulus' boodschap af (Hand. 19:8, 9). Maar deze joden vroegen niet aan de autoriteiten om Paulus de stad uit te gooien.
2. Nadat Paulus voor de eerste keer uit Efeze vertrokken was, gingen Priscilla en Aquila daar door met evangeliseren, terwijl Apollos uit Alexandrië zich later bij hen voegde (Hand. 18:24-26). Hun werk resulteerde in een beginnende gemeenschap van christenen (Hand. 19:1).
3. Het schijnt dat Apollos, Priscilla en Aquila zeer bedreven waren in het geven van christelijk onderwijs. Desondanks kregen de Efeziërs maar korte tijd les, voordat Apollos naar Korinte vertrok. De leerlingen uit Efeze hadden mogelijk om deze reden een beperkt begrip van het evangelie en van waar het in het christendom om ging. De leerlingen die zich daar bevonden wisten zelfs niets van de Heilige Geest (Hand. 19:2, 3). Hierom besloot Paulus, toen hij naar Efeze terugkeerde, daar meer tijd door te brengen en voor het noodzakelijke stevige theologische fundament voor de kerk te zorgen, zowel in de stad als in het volledige gebied van Klein-Azië (Hand. 19:10).
4. Paulus vroeg de gemeenteleden of zij de Heilige Geest ontvangen hadden (Hand. 19:2) en of ze een juist begrip hadden van wie Jezus was, wie God was en van hoe mensen door de doop in Jezus Christus gered worden (Hand. 19:2-5). Het is belangrijk op te merken dat deze vraag een van de meest duidelijke manieren was waarop Paulus de waarachtigheid en kwaliteit van het christendom testte. Daarom kwam Paulus terug op die uiterst belangrijke onderwerpen en legde hij de nadruk daarop, toen hij vele jaren later aan de Efeziërs schreef (zie b.v. Efeziërs 4). Deze onderwerpen waren bepalend voor de identiteit en het leven van christenen, zowel voor zover het individuele personen betrof, als groepen (families en gemeenten). Er is geen christelijke kerk zonder Jezus Christus, de Heilige Geest en de Vader.
5. Toen de Heilige Geest in Efeze op de leerlingen neerdaalde, werden ze de gemeente van Jezus Christus, die door de Heilige Geest in haar zendingswerk geleid werd. De Heilige Geest rustte hen onmiddellijk toe, zodat ze hun bediening en zendingswerk uit konden voeren, door aan hen de gave van tongentaal en andere geestelijke gaven te verlenen. Om deze reden benadrukte Paulus dat de geestelijke gaven voor het leven en het zendingswerk van de gemeente uiterst belangrijk waren, toen hij de brief aan de Efeziërs schreef.

Het verbranden van boeken

Rebecca Knuth is voormalig hoofd van het Library and Information Science-programma aan de Universiteit van Hawaï. Zij komt, net als andere hedendaagse intellectuelen, tot de conclusie dat het verbranden van boeken de vernietiging van menselijk cultureel erfgoed is. Ze doet dat in haar boek *Burning Books and Leveling Libraries: Extremist Violence and Cultural Destruction* (Westport, CT: Praeger, 2006). Richard Ovenden, directeur van de Bodleian Libraries aan de Universiteit van Oxford, betoogt dat de mensheid het verbranden van boeken moet afwijzen en menselijke kennis en cultuur moet behouden. Hij schrijft dat in zijn boek *Burning the Books: A History of the Deliberate Destruction of Knowledge* (Cambridge, MA: The Belknap Press/Harvard University Press, 2020). De verbranding van grotendeels joodse boeken door de Nazi's in 1933 of de vernietiging van westerse boeken met

een hang naar kapitalisme door de Rode Garde van Mao Tse Tung in 1966, worden gebruikt als klassieke voorbeelden van boekverbranding met een politiek doel, en wel de beperking van de toegang van het volk tot informatie en het opleggen van een nieuwe cultuur, ideologie, interpretatie van de geschiedenis en wereldbeeld. Het verhaal van opstandelingen die in Timbuktu in 2013 duizenden oude Afrikaanse manuscripten verbrandden, wordt gebruikt als voorbeeld van een lukrake en extremistische religieuze vorm van boekverbranding. In die periode werden een paar christelijke predikanten van verschillende geloofsovertuigingen veroordeeld als fanatici of omdat zij intolerant waren, toen ze diensten leidden waarin boeken verbrand werden en daarbij opriepen tot de verbranding van boeken over toverij. Hoe kunnen wij de verbranding van boeken die in Handelingen 19:19 beschreven wordt, opvatten? We moeten verscheidene punten in de gaten houden:

1. Deze verbranding van boeken was een vrijwillige daad van degenen die zich van het heidendom en magie tot het christendom bekeerd hadden. Zij vernietigden de bibliotheken en eigendommen van andere mensen niet. Ze verbrandden hun eigen boeken over toverij; boeken die zij zelf gebruikt hadden bij de uitoefening van hun heidense religies. Met deze vrijwillige daad verkondigden ze in het openbaar dat op het moment waarop zij gehoor gaven aan de oproep van Christus zich bij zijn koninkrijk aan te sluiten, ze zichzelf van hun zondige verleden afsneden. Zij wilden verder niets meer met Satan en zijn duivelse activiteiten te maken hebben. Tweehonderdvijftig jaar later gebod keizer Diocletianus alle christenen hun heilige boeken te brengen om te worden verbrand, als ze wilden vermijden zelf verbrand te worden. Sommige christenen gehoorzaamden en droegen hun bijbels aan de Romeinse machthebbers over om te worden verbrand; deze christenen werden *traditores* genoemd, oftewel 'zij die' hun boeken 'overdroegen.' Maar andere christenen wilden liever zelf verbrand worden, dan dat ze tegenover Gods Woord verraad zouden plegen of dat zouden verwerpen. Daarom was de verbranding van boeken in Handelingen 19 een vrijwillige en vreugdevolle verkondiging van bevrijding van de valstrikken van de zonde en van Satan, en was de boekenverbranding in opdracht van Diocletianus een gewelddadige en onderdrukkende politieke en ideologische vervolging van het christendom, die als doel had Gods volk te vernietigen en de heidense godsdienst op te leggen.
2. God roept de leden van zijn volk ertoe op om ieder vleugje afgoderij en toverij in hun huizen en op hun erf resoluut af te wijzen te verwerpen (zie Genesis 35:2-4).
3. Maar hoewel Israël andere landen zou binnentrekken, de afgoden zou vernietigen en de attributen die bij toverij hoorden zouden verbranden, was dat niet hun hoofddoel. Het was hun opdracht te verkondigen dat afgoderij een vernietigend karakter heeft die de dood als gevolg heeft (Ps. 135:15-18; Jes. 44:9-20 en 45:20; Jer. 2:11-13 en 16:19, 20; Jon. 2:8; Gal. 5:19-21; Openb. 9:20, 21) en zo een leven te leiden dat vrij is van afgoderij en toverij, als een voorbeeld van een land dat vrij is van de macht van Satan en de dood.
4. Dit betekent niet dat God het plezier dat men aan kunst en schrijven beleeft, wegneemt. Integendeel, God geniet van menselijke creativiteit en cultuur die in boeken tot uitdrukking komt. Maar die boeken en kunstwerken moeten een uitdrukking zijn van de ervaring van een menselijk leven dat van de zonde en Satan bevrijdt is. Anders zitten we opnieuw onder de beheersende macht van Satan.

Deel III: Levenslessen

1. *Verlossing, zending en onderwijs.* Het boek Handelingen verbindt de oorsprong van de kerk te Efeze met onderwijs, dat 'redeneren' en 'overtuigen' genoemd wordt. Aanvankelijk debatteerde Paulus met de joden in hun synagogen. Hij sprak tot hen en overtuigde hij hen. De synagogen waren niet alleen plekken waar erediensten gehouden werden, maar ook openbare ruimtes waar onderwijs plaatsvond (Hand. 18:19 en 19:8). Later verhuisde Paulus naar een plaatselijke school, de school van Tyrannus, en ging hij door met zowel met de joden als met de Grieken te 'redeneren' over de weg naar verlossing of deze weg te 'onderwijzen' (Hand. 19:9, 10). Zorg ervoor dat de andere leden van uw studiegroep gaan nadenken over hoe zij, als groep, een bijdrage zouden kunnen leveren aan de omvorming van hun gemeente tot een evangeliesschool voor de gemeenschap. Hoe kunnen zij van hun plaatselijke gemeente een openbare arena maken, waar zij met de gemeenschap over het evangelie van gedachten kunnen wisselen?
2. De brief van Paulus aan de Efeziërs laat een geweldig mooie balans zien tussen gedachten, emoties, gevoelens, theologische bespiegelingen en praktisch leven. Stimuleer de andere groepsleden twee manieren te noemen waarop zij een bijdrage kunnen leveren aan de omvorming van hun gemeente tot een plek waar, op een dienstbare manier, aandacht besteed wordt aan deze onderdelen van het menselijke leven in uw gemeenschap.

LES 2 Gods indrukwekkende, christocentrische plan

1 – 7 juli

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 1:3

We bestuderen: Efez. 1:3-14, 2:6, 3:10; Kol. 1:13, 14; 1 Petr. 1:18, 19; Deut. 9:29.

Inleiding

De les van deze week is gericht op hoe Paulus de Efeziërs en ons leert onze zegeningen te tellen. Niet de zegeningen die volgens ons belangrijk zijn, maar de echte zegeningen waar de mensheid zo ontzettend behoefte aan heeft. Paulus benadrukt dat God deze zegeningen in Christus aan ons geeft. In Christus zijn we door God uitgekozen en aanvaard. Wij zijn van Hem, en Hij is van ons. God koestert en beschouwt ons als zijn erfenis, en wij koesteren en beschouwen Hem als onze erfenis. In Christus zijn we vergeven en verlost. In Christus ontvangen we Gods opperbste heilsplan. In Christus heeft de mensheid haar enige kans op eenheid en harmonie. In Christus leven we vol blijdschap en lofprijzing. Vanwege Christus ontvangen we Gods zegel en een voorproefje van het eeuwige behoud. Vanwege Christus kunnen we de aanwezigheid en de gaven van de Heilige Geest ontvangen. Gods gaven zijn geestelijk van aard; allereerst in die zin dat de Heilige Geest die gaven aan ons geeft. De Heilige Geest bezorgt ons deze gaven en wel vanuit de hemelse gewesten. Al deze rijkdommen zijn Gods gaven aan ons allen, omdat wij niets doen om die te verdienen – en dat ook niet mogelijk kan zijn. God geeft ons deze geschenken voor niets, vanuit zijn hart dat vol liefde voor ons is. God bestemt allen die deze geschenken aanvaarden van tevoren om verzegeld te worden en om, voordat het zover is, te proeven van de eeuwige zegeningen van zijn koninkrijk.

Lesonderwerpen

De les van deze week belicht drie belangrijke onderwerpen:

1. In Christus stortte God veel gaven over ons uit: verkiezing, adoptie (i.e. aanneming tot zonen en dochters van God), verlossing, vergeving, blijdschap over het gered zijn, eenheid en harmonie van de mensheid, en de inwonende aanwezigheid van de Heilige Geest als Gods aanbetaling voor wat nog moet komen wanneer Christus terug zal keren.
2. Onze reactie op Gods genadegaven is een leven van lofprijzing en aanbidding in en voor Christus.
3. In de Heilige Geest ervaren we een voorsmaak van ons toekomstige eeuwige leven.

Deel II: Commentaar

Christus Jezus, onze Heer

Het is belangrijk op te merken hoe Paulus over onze Verlosser schrijft. Zelden verwijst Paulus naar Hem door Hem slechts Jezus te noemen (Efez. 4:21). Voor Paulus is onze Verlosser eerder 'Heer Jezus' (Efez. 1:15), 'de Heer Jezus Christus' (Efez. 1:2, 3, 17; Efez. 5:20; Efez. 6:23, 24), 'Christus Jezus, onze Heer' (Efez. 3:11), 'Jezus Christus' (Efez. 1:5), 'Christus Jezus' (Efez. 1:1; Efez. 2:6, 7, 10, 13, 20; Efez. 3:1, 6, 21), simpelweg 'Christus' (Efez. 1:10, 12; Efez. 2:5, 12, 13; Efez. 3: 4, 8, 17, 19; Efez. 4:7, 13, 15, 20, 32; Efez. 5:1, 5, 21, 23, 24, 25, 29, 32; Efez. 6:5, 6), of simpelweg 'de Heer' (Efez. 2:21; Efez. 4:1, 5; Efez. 5:8, 10, 17, 19, 22; Efez. 6:7, 8, 10, 21)!

Het is duidelijk dat eerbied één reden is voor deze verwijzing naar onze Verlosser. Die eerbied moet inderdaad onderdeel zijn van de taal en de houding van een christen, en zeker van een christelijke theoloog. Maar er zit meer in deze verwijzingen dan alleen respect voor de Meester. Door naar Jezus te verwijzen als 'de Heer' verhoogt Paulus Hem als de opgestane Heer Jezus Christus, de Verlosser, in wie wij zelf uit onze zonden opgestaan zijn en door wie wij uiteindelijk uit de dood op zullen staan. De opstanding van Jezus Christus en onze eigen opstanding zijn onmisbaar in de theologie en het leven van Paulus, omdat die in Gods verlossingsplan centraal staan (b.v. Efez. 2:1-6). Het onderwerp 'opstanding' verandert de gehele manier waarop Paulus tegen het leven en de verlossing aankijkt. Dat zou ook essentieel moeten zijn voor hoe wij hiernaar kijken.

Doxologische theologie

Paulus schreef Efeziërs 1:3-14 in een stijl die we doxologische theologie zouden kunnen noemen. Theologen merken op dat christelijke theologie met doxologie (lofprijzing) moet beginnen en eindigen, inderdaad, doxologie moet *zijn*. Paulus behoorde tot de eerste doxologische theologen. Daarom is zijn theologie niet een koele, zuiver rationele, schematische en neutrale uitwerking van een denkbeeld. Paulus schrijft ook niet alleen op deze doxologische manier vanwege de briefstijl die in die tijd gebruikelijk was. Wel is het zo dat wanneer hij de prachtige christelijke theologie (over wie God is, over wat Hij voor ons deed, over Gods liefde voor ons, over de vleeswording van Christus Jezus, over diens dood, over diens opstanding en over de blijdschap en vrede en hoop en diepgaande verandering van de mensheid in Christus) onsterfelijk maakt door die op schrift te stellen, dan staat Paulus op een levendige manier stil bij de meest geweldige en fundamentele wonderen in dit leven en in het toekomstige leven. Daarom kan Paulus, terwijl hij bezig is deze dingen voor zijn broeders en zusters in Efeze op te schrijven, het niet nalaten voor de grote God die hij beschrijft uit te barsten in lofprijzing en aanbidding.

Voor Paulus is God niet alleen een denkbeeld; God is eigenlijk onze Vader, onze Schepper en onze Verlosser. Deze zelfde God is vol liefde, macht, gerechtigheid en genade. Hij staat altijd klaar om ons te beschermen en ons te redden. Hij staat altijd klaar om ons gaven en zegeningen te geven, zodat wij in zijn koninkrijk, nu en in de toekomst, ten volle van ons leven mogen genieten. Hoe zou Paulus over een dergelijke God en over diens fantastische redding kunnen schrijven, zonder in uitbundige lofprijzingen uit te barsten?

Zegeningen vanuit de hemelse gewesten

Paulus benadrukt dat onze God in de basis een God van zegeningen is. Maar de zegeningen die God ons geeft zijn niet slechts materiële of aardse zegeningen – zegeningen die niets te maken hebben met geestelijke of eeuwige werkelijkheden. Eerder is het zo, dat Gods zegeningen uit de hemelse gewesten afkomstig zijn, uit de wereld waar *Hij* zich ophoudt. Wanneer Paulus dit denkbeeld naar voren brengt, vergroot hij het gebied waar verlossing plaatsvindt. Verlossing is niet een minuscule oplossing voor een klein en tijdelijk menselijk probleem; hoewel verlossing ook dat onderdeel omvat. Verlossing voltrekt zich niet slechts in een uithoek van de wereld (hoewel dat in zekere zin wel het geval is, omdat Jezus in een uithoek van de wereld en van het Romeinse Rijk stierf). In de ogen van Paulus is verlossing een proces dat op kosmische schaal plaatsvindt. Paulus neemt ons mee naar de duizelingwekkende hoogten van het hemelse (Gr. *epouranios*), oftewel van de hemelse gewesten.

Het Griekse woord *epouranios* heeft verscheidene betekenissen. Enerzijds betekent het geestelijk of goddelijk, tegenover aards of zondig (zie Joh. 3:12 en Hebr. 3:1). Anderzijds verwijst het woord naar ruimtelijke dimensies (1 Kor. 15:40, 41). Ook is het zo dat Paulus de ruimtelijke en de geestelijke dimensies van het woord *epouranios* met elkaar combineert (1

Kor. 15:48, 49). Het woord *epouranios* in Efeziërs 1:3 lijkt bijvoorbeeld te verwijzen naar een geestelijke werkelijkheid: God zegent ons met de zegeningen die we in Christus aantreffen. Maar in hetzelfde hoofdstuk beschrijft Paulus de hemel als een gebied in de ruimte, anders dan de aarde (Efez. 1:10). In Efeziërs 1:20 brengt Paulus het woord *epouranios* in verband met Christus' hemelvaart naar de troon van God. De hemelse gewesten van Paulus zijn dan ook niet bepaalde ongreepbare neoplatonische sferen, waarbij het gaat om de onstoffelijke goddelijke wereld waar onze lichaamloze, onstoffelijke geest na de dood kennelijk naar toe reist.

Wanneer we de bredere bijbelse context bekijken, is de term 'hemelse gewesten' een zeer rijk, bijbels begrip. Enerzijds verwijzen 'de hemelen' naar de gehele kosmos die door God geschapen is (Gen. 1:1, Ps. 8:3, Ps. 19:1, 2 Kron. 6:18), met al zijn prachtige schoonheid. Anderzijds geeft de Bijbel een beschrijving van een andere betekenis van de 'hemelen', die dichter bij de betekenis staat die Paulus er in Efeziërs aan geeft. Hierin brengt de apostel de hemelse gewesten met de schepping en de verlossing in verband. Toen God de wereld schiep, bleef Hij niet buiten de wereld (de Bijbel omarmt het deïsme niet). Nee, God koos ervoor de wereld binnen te gaan als de Schepper, de Onderhouder en de Koning van die wereld (Ps. 11:4) en met de wezens die Hij naar zijn beeld schiep een bijzondere, persoonlijke relatie tot stand te brengen (Gen. 1:26-28). Deze relatie komt op verschillende manieren tot stand. Ten eerste was en is God in zijn alomtegenwoordigheid overal in de wereld aanwezig (Ps. 139:7, 8). Dit denkbeeld betekent dat we overal tot God kunnen bidden, in elke situatie, en Hij ons op datzelfde moment hoort.

Maar de Bijbel beschrijft nog een manier waarop God de wereldbevolking tegemoet treedt en met hen een relatie onderhoudt. Veel bijbelschrijvers benadrukken dat God een gebied of plaats in de hemelen koos, waar Hij zijn troon van liefde en gerechtigheid vestigde (Ps. 103:19, 20). Op die plek laat God zien dat Hij voortdurend zichtbaar aanwezig is en de wereld bestuurt. Op en vanuit die hemelse plek zegent God de wereld door zijn daden van liefdevolle voorzienigheid. Bij zijn troon ontmoette Hij al zijn intelligente metgezellen (Job 1:6); daar reageren alle intelligente wezens van de kosmos met lofprijzing en aanbidding op Gods aanwezigheid, voorzienigheid en liefdevolle en rechtvaardige bestuur.

De Bijbel associeert Gods troon met Gods hemelse tempel (Ps. 11:4; Ps. 103:19, 20; vgl. met Exodus 25:8, 9), Gods 'hemel' of 'verblijfplaats' (2 Kron. 6:21, 23, 25, 30, 33, 35, 39). Salomo associeerde in zijn wijdingsgebed de tempel met Gods hemelse verblijfplaats (zie ook 2 Kron. 6:2, 18, 40, 41). Tegen die troon in het hemelse heiligdom streed Lucifer, waarbij hij God ervan beschuldigde dat Hij liefdeloos was en een onrechtvaardig karakter en bestuur had. Op die troon klom Jezus, nadat Hij ten volle onthuld en aangetoond had dat God een liefdevol en rechtvaardig karakter heeft.

Paulus brengt in zijn brief aan de Hebreëen de hemelen ook met Gods troon en het hemelse heiligdom in verband: Wij hebben 'een hogepriester ... die in de hemel plaatsgenomen heeft aan de rechterzijde van de troon van Gods majesteit en die de dienst vervult in het ware heiligdom, de tent die door de Heer en niet door mensenhanden is opgericht' (Hebr. 8:1,2; zie ook Hebr. 1:8, 4:16, 9:23-25, 12:2 en 12:22-24). Paulus vestigt dan ook de aandacht van zijn lezers, zoals hij dat doet in zijn brief aan de Hebreëen, op Gods plaats in de hemel, op diens troon en hemelse heiligdom, van waaruit God zijn volk met alle zegeningen zegent die Hij voor ogen had in zijn oorspronkelijke plannen aangaande de schepping en de verlossing in Christus. Ook Daniël (Dan. 7) en Salomo (2 Kron. 6) deden dat en Johannes zou dat later doen (Openb. 4 en 5).

Illustratie: De aardlekschakelaar

Vroeger overleden talloze personen, omdat ze per ongeluk in huis geëlectrocuteerd werden. Hedendaagse huizen zijn voorzien van een vernuftig middel dat bescherming biedt. Dit heet

een aardlekschakelaar. De aardlekschakelaars nemen elke afwijking in de stroomsterkte in het systeem waar en onderbreken de elektrische stroomvoorziening in een kwestie van milliseconden. Zo zal een aardlekschakelaar activeren wanneer een kind een metalen voorwerp in een stopcontact steekt, en zo de stroomvoorziening stoppen en het kind van de dood redden. God wilde onze wereld scheppen en die bekronen met intelligente en vrije mensen, die keuzevrijheid hadden. Daarom konden en kunnen zij God afwijzen en de zonde. De gevolgen van het zondigen (vergelijkbaar met het gevolg van het aanraken van draad dat onder stroom staat) resulteren in de dood van de zondaar. God zei tegen Adam en Eva dat zij zouden sterven op het moment en de dag waarop zij zouden zondigen (Gen. 2:17). Toch stierven ze niet. Integendeel, zij beseften wat er gebeurd was en renden weg van God (Gen. 3:6, 7). We zouden kunnen stellen dat het eerste koppel in geestelijke zin stierf of dat zij op lange termijn ter dood veroordeeld werden.

Hoewel iets voor deze antwoorden te zeggen valt, geeft het evangelie, en vooral zoals Paulus dat in Efeziërs uitlegt, een vollediger antwoord op de vraag waarom Adam en Eva niet onmiddellijk stierven vanwege hun zonde. Volgens Paulus nam God vóór de grondlegging van de wereld (Efez. 1:4) in het scheppingsplan een veiligheidsmaatregel op, een geestelijke aardlekschakelaar. Toen Adam en Eva onderuitgingen door te zondigen, lag het voor de hand dat ze zouden sterven, omdat zij de 'onbedekte draad' van de zonde aangeraakt hadden. Maar Adam en Eva stierven niet onmiddellijk, omdat het verlossingsplan, dat door God vóór de grondlegging van de wereld geschapen was, onmiddellijk in werking gesteld werd. Dat plan was Christus, en ieder die in Christus gelooft, iedereen die ervoor kiest 'in Christus' bevonden te worden, wordt van de macht en de gevolgen van de zonde gered, van schuld, vervreemding en de dood.

Deel III: Levenslessen

1. Wissel van gedachten met de andere leden van je studiegroep over hoe zij als groep op dankdag erediensdiensten kunnen organiseren in hun persoonlijke leven, hun gezinsleven, de gemeenschappen waar zij deel van uitmaken of in de plaatselijke kerk. Elk van deze diensten zou een ander thema kunnen hebben: dankzegging voor het verlossingsplan en hoe het hun persoonlijke leven veranderd heeft, dankzegging voor de liefde van Christus, zoals die in hun persoonlijke leven en in de gemeenschap aan de dag treedt, of dankzegging voor vergeving, zoals deze in hun persoonlijke leven en in de gemeenschap aan de dag treedt.
2. Vraag je studiegenoten om over de volgende vraag na te denken: Hoe hoog is het niveau van de manieren waarop je communiceert? Dat wil zeggen: Hoe blijkt uit de inhoud van hun dagelijkse mondelinge, geschreven of grafische communicatie, dat hun leven door Gods genade en door het wereldbeeld van de verheven Heer en zijn theologie aangeraakt en veranderd is? In welke mate hebben de leden van je studiegroep het idee dat zij door eeuwige werkelijkheden in de hemelse gewesten aangegrepen worden? Hoe lijkt de inhoud van wat ze zeggen en de manier waarop ze praten op die van Paulus? Vraag de andere leden van je studiegroep om na te gaan hoe zij tegen familie, vrienden, collega's op het werk en mensen in openbare ruimtes praten. Roep hen ertoe op de manier waarop ze e-mails of berichten op verschillende social media platforms schrijven, te herzien. Roep hen er ook toe op de inhoud van hun persoonlijke gesprekken met familie, vrienden en collega's te herzien, om Christus te weerspiegelen en meer op Christus gericht te worden.
3. In Efeziërs 1:5 (HSV) schrijft Paulus dat God ons heeft 'voorbestedemd om als Zijn kinderen aangenomen te worden, door Jezus Christus, in Zichzelf, overeenkomstig het welbehagen van Zijn wil.' Veel christenen vatten deze tekst zo op, dat die volgens hen

betekent dat de apostel het begrip predestinatie op zo'n manier onderwijst, dat God ons uitkiest om gered te worden en dat we niets kunnen doen om zijn wil te weerstaan of zijn beslissing hieromtrent te veranderen. Hoe zouden de andere leden van jouw studiegroep deze tekst aan de volgende groepen mensen uitleggen: (1) hun christelijke vrienden die in de predestinatiegedachte geloven, en (2) hun niet-christelijke vrienden of buren?

LES 3 De macht van de verhoogde Jezus

8 – 14 juli

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 1:19, 20

We bestuderen: Efez. 1:15-23, Efez. 3:14-21, Ps. 110:1, 1 Tes. 5:16-18, Deut. 9:29, 1 Kor. 15:20-22.

Inleiding

Paulus heeft zojuist een samenvatting gegeven en God geprezen voor zijn verlossingsplan in Christus. Daarna verzekert hij, in Efeziërs 1:15-23, zijn broeders en zusters die zich in Efeze bevinden ervan, dat hij bidt dat ze door het dienstwerk van de Heilige Geest in hun leven verlossing mogen blijven ervaren. Paulus verzoekt God de Vader aan de Efeziërs te geven: (1) De ervaring van het kennen van God door zijn openbaring, (2) de hoop die voortkomt uit het geroepen zijn door God en uit zijn beloftes, en (3) het geloof waardoor ze de oneindige macht van de Heer Jezus Christus zouden kunnen ervaren (Efez. 1:17-19).

Christus' macht openbaart zich op twee manieren. Ten eerste ervaren we Christus' macht door zijn opstanding. Wij worden in geestelijk opzicht opgewekt tot het nieuwe leven in Christus hier in nu en hebben de belofte van de toekomstige uiteindelijke opstanding tot het eeuwige leven. Ten tweede ervaren we Christus' macht door zijn hemelvaart, omdat Hij als God op de troon van de kosmos zit, als onze God, die ons vanuit zijn hemelse verblijfplaats, en dat is zijn hemelse heiligdom, zegent. Christus Jezus schiep de wereld met al zijn natuurlijke en geestelijke vermogens; daarom zijn ze allemaal aan Hem onderworpen. De opstandige geestelijke machten die tijdelijk de heerschappij over de aarde opeisten, zijn eveneens aan Hem onderworpen.

Daar komt nog iets bij. Wij weten dat Jezus opgevaren is naar de zaal waar Gods troon zich bevindt, en dat feit maakt ons al in Hem tot erfgenamen en deelgenoten van de hemelse gewesten. In Christus behoren alle dingen in het universum ons toe! Op een dag zullen ook wij lichamelijk opvaren naar die hemelse gewesten en ons aansluiten bij het universum in het prijzen van God rondom zijn troon (Openb. 4:1-4, 8-11; 5:6 en :9-14; 15:2-4).

Lesonderwerpen

De les van deze week belicht drie belangrijke onderwerpen:

1. Gebeden met lofprijzing en dankzegging zijn onmisbaar voor het leven van een christen.
2. Een christen kan niet zonder de ervaring van de veranderende macht van Christus en van de Heilige Geest in zijn of haar leven.
3. Als echte christenen kunnen we vrijuit in Christus leven, zonder angst voor de opstandige machten van deze wereld, doordat we zijn macht kennen en ervaren.

Deel II: Commentaar

'Om deze reden'

Paulus gebruikt in zijn brief aan de Efeziërs verscheidene uitdrukkingen ter aanduiding van een conclusie, zoals:

- *Dia toutou* (Efez. 1:15, 5:17 en 6:13, met de betekenis 'door', 'vanwege', 'wegens')
- *Dio* (Efez. 2:11, 3:13, 4:25, 5:14, met de betekenis 'dan ook', 'daarom')
- *Oun* (Efez. 4:1, 5:1 en 7, 6:14, met de betekenis 'daarom', 'dan')

- *Toutou charin* (Efez. 3:1 en 14, met de betekenis 'ten behoeve daarvan', 'om deze reden', 'ter wille daarvan')

In Engelse vertalingen, zoals de NASB, worden deze uitdrukkingen vertaald met 'daarom' (Efez. 2:11, 3:13, 4:1 en 25, 5:1, 7 en 17, 6:13 en 14) of met 'om deze reden' (Efez. 1:15, 3:1 en 14, 5:14). Paulus poneert en beschrijft dan ook eerst een theologische werkelijkheid of waarheid als een fundamentele passage. Vervolgens maakt hij een tekstgedeelte met een 'daarom'-formulering, waarmee hij deze gedachten op het leven van de kerk toepast. Maar soms gebruikt Paulus een tekstgedeelte met een 'daarom'-formulering of een toepassing als uitgangspunt voor een ander tekstgedeelte met een toepassing of 'daarom'-formulering. Op deze manier breidt Paulus in toenemende mate de reikwijdte van zijn gedachten over het evangelie, de kerk en het christelijke leven uit en zorgt hij voor de ontwikkeling en verrijking van al die gedachten.

In Efeziërs 1:11-14 vat Paulus samen waar het in het evangelie om gaat, het platform waar hij zijn 'om-deze-reden'-theologie op baseert (Efez. 1:15, NASB), en laat hij zien hoe het evangelie met de kerk te maken heeft (Efez. 1:15-23), de kerk, die uit 'heiligen' bestaat (Efez. 1:15, 18). De christenen of de heiligen zijn zij die vertrouwen in Jezus hebben (Efez. 1:15), op het gebied van het kennen van God 'de geest van wijsheid en openbaring' hebben (Efez. 1:17) en verlicht zijn, zodat zij weten waartoe Christus hen oproept, de erfenis kennen die Hij ons wil geven en de superkracht die aan zijn opstanding verbonden is (Efez. 1:18, 19). Deze heiligen zijn de gemeente, oftewel het lichaam van Christus (Efez. 1:22, 23). Dit voorbeeld van de 'om-deze-reden'-theologie van Paulus geeft aan waar het in de gemeente ten diepste om gaat.

De gemeente is gebouwd op het evangelie dat Paulus zojuist in Efeziërs 1:1-15 beschreef. De rest van de brief aan de Efeziërs gaat over de gemeente. Maar dit is een gemeente die op het juiste verstaan van het evangelie gebouwd is, 'het evangelie van Paulus', zoals hij het elders zou omschrijven (Rom. 2:16 en 16:25, 2 Tim. 2:8). Zoals eerder aangegeven werd in Efeze alles omschreven door het ergens anders aan te verbinden. Omdat Efeze een wereldstad was, was het heel gemakkelijk je identiteit door de Efezische cultuur te laten vormen, door godsdiensten en filosofieën met andere godsdiensten en filosofieën te vergelijken. Maar Paulus is op dit punt onbuigzaam: het fundament van de kerk, haar identiteit, krijgt door het evangelie vorm, door Gods evangelie of plan dat door Hem vóór de grondlegging van de wereld vastgesteld is en nu in Jezus Christus geopenbaard is. De kerk is met haar identiteit, boodschap en zendingstaak niet een cultureel idee dat zich ontwikkelt. De kerk is het resultaat van Gods plan, van Gods werk in de wereld om zondaars en de mensheid te redden.

Gemeente, openbaring en filosofie

Paulus bidt voor zijn gemeente (Efez. 1:16, 18), waarbij Hij God dankt voor diens werk in hen. Paulus bedankt God met name voor het feit dat Hij de kerk door zijn gaven van wijsheid en openbaring licht gegeven heeft (Efez. 1:17, 18). Dit gebed onthult twee belangrijke aspecten van het karakter van de kerk.

Ten eerste is de kerk op de openbaring van God gebouwd, en niet op menselijke bedenksels. Hoewel Paulus in filosofie goed onderlegd was (Hand. 17:28), weigerde hij welke filosofische steen dan ook aan de kerk ten grondslag te leggen. In zijn ogen moest de kerk niet op menselijke wijsheid en welsprekendheid gebouwd worden, maar op het 'getuigenis van God', diens openbaring in de gekruisigde Christus en het 'betoon van de Geest en kracht' (1 Kor. 2:1-5). Maar deze gedachte betekent niet dat er geen vorm van wijsheid is die met de opbouw van de kerk te maken heeft.

Integendeel, de kerk is op wijsheid gebouwd, maar het is 'een wijsheid niet van deze wereld, en ook niet van de leiders van deze wereld, ... echter de wijsheid van God, als een geheimenis; een wijsheid die verborgen was en die God vóór alle eeuwen voorbestemd heeft

tot onze heerlijkheid; een wijsheid die niemand van de leiders van deze wereld gekend heeft' (1 Kor. 2:6-8, HSV). Daarom waarschuwt Paulus de Kolossenzen op hun hoede te zijn, opdat zij zich niet laten 'meeslepen door holle en misleidende theorieën die op menselijke tradities zijn gebaseerd en zich ... niet op Christus' richten (Kol. 2:8; zie ook Joh. 1:12, 13; 1 Kor. 1:20-27; 1 Kor. 3:19; 1 Tim. 6:20, 21).

Deze opstelling tegenover filosofie geeft niet aan dat God, Paulus of het christendom logica of de rede afwijst. Integendeel, het redenerend vermogen is een van de meest verheven menselijke vermogens of eigenschappen waar God ons mee begiftigd heeft, toen Hij mensen naar zijn beeld schiep. Wat Paulus hier overbrengt is dat de kerk, of de christelijke godsdienst, niet op de vooronderstellingen en conclusies van filosofie gebaseerd is. Westerse klassieke filosofie en, recentelijk, moderne wetenschap zijn voor een groot gedeelte gebaseerd op de vooronderstelling dat er geen doelbewuste, liefdevolle, bijzondere, specifieke en mondelinge goddelijke openbaring is. Nee, wat westerse filosofie en moderne wetenschap mee aankomen is een menselijke rationele, mystieke of psychologische poging waarmee naar God of een bepaalde goddelijke sfeer wordt uitgereikt. Deze manier van denken is een omkering van het christelijke geloof.

Paulus was er absoluut van overtuigd dat de kerk niet het voortbrengsel van menselijke filosofie of wetenschap is, en dat ook niet kan zijn, of van hun vooronderstellingen en conclusies. De kerk is het resultaat van het rechtstreekse ingrijpen van God in onze wereld, van zijn openbaring in Christus Jezus en van Gods specifieke openbaring via de Bijbel. God riep de mensheid terug tot zichzelf en zijn koninkrijk via Christus en de Bijbel. Wanneer mensen aan deze oproep gehoor geven, worden ze Gods kerk die in en op het rechtstreekse werk van Jezus Christus en van de Heilige Geest in ons gefundeerd is. Om deze reden zal een succesvolle filosofie haar wereldbeeld en vooronderstellingen vormgeven door naar goddelijke openbaring te verwijzen.

Ten tweede is de kerk geen gemeenschap die uit twee lagen bestaat, een filosofische, verlichte, intellectuele elite enerzijds en eenvoudige en onwetende mensen anderzijds. Nee, in de kerk hebben *alle* kerkleden licht ontvangen en zijn zij allemaal ontvangers van Gods openbaring en wijsheid. Deze gedachte is de christelijke basis voor de begrippen genade en eenheid. Zij die gered zijn, oftewel de heiligen, ontvingen redding en openbaring niet vanwege bijzondere inzichten, vermogens of inspanningen, maar vanwege Gods genade, want het is God die zichzelf aan alle mensen openbaart en hen ertoe oproept zich te laten redden. Alle kerkleden erven dezelfde zegeningen! Zij allen ontvangen dezelfde openbaring, dezelfde redding en dezelfde taak. Daarom is de kerk één geheel en is zij niet opgedeeld in twee, drie of vier klassen of lagen.

Angst voor en overwinning op de machten

Onze wereld is voortdurend op zoek naar macht. Als we aan macht denken als een vorm van energie, dan zien we dat de energiebronnen in onze wereld voortdurende spanningen veroorzaken, en zelfs oorlogen.

Maar de wereld is naar meer op zoek dan naar energiebronnen. De wereld is vooral op zoek naar geestelijke bronnen van machten. Machten die levenslang succes zullen geven, overwicht of vrede, bestuur en voldoening. Aangezien we het einde van de zondige menselijke geschiedenis naderen, zoeken velen bewust of onbewust naar macht in demonische bronnen. Deze demonische bronnen zijn verslavende en vernietigende machten. In feite beseffen miljoenen mensen dat deze demonische machten verslavend zijn, maar zij kunnen zichzelf niet bevrijden van deze machten. Velen weten zelfs niet van welke andere alternatieve macht dan ook. Ze zijn gewoon bang voor deze demonische machten.

Veel anderen zijn bang voor onbezielde machten zoals aardbevingen, tsunami's of zwarte gaten. Sommigen zijn bang voor de machten die verbonden zijn aan de stand van de

hemellichamen. Sommige mensen zijn bang voor de macht van de eigen eetlust of van innerlijke woede. Recentelijk is kunstmatige intelligentie voor velen een bron van angst geworden.

Maar Paulus benadrukt dat de macht van Christus oneindig boven al deze machten verheven is. Christus schiep het volledige heelal met alle bijbehorende vermogens en energiebronnen, en dus staan al deze krachten onder zijn bestuur. Hij schiep ons en Hij kan ons herstellen en ons helpen onszelf te beheersen en goed om te gaan met alle mogelijke innerlijke problemen waar we bang voor zijn. Christus schiep alle engelen, van wie een deel tegen God in opstand kwam en duivels werd, waarbij ze probeerden de wereld in hun macht te krijgen; maar God sloeg hun opstand tijdens zijn eerste komst neer en zal uiteindelijk aan het einde van de grote strijd hun macht en hen voor altijd vernietigen. Zelfs nu zijn deze duivelse wezens verslagen en kunnen ze geen enkele overwinning op ons behalen, wanneer we in Christus Jezus zijn. Om deze reden voelde het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten de noodzaak deze waarheid van het evangelie uit te drukken in de vorm van geloofspunt 11 met de titel 'Groeien in Christus':

'Door zijn dood aan het kruis triomfeerde Jezus over de machten van het kwaad. Hij, die tijdens zijn dienstwerk op aarde de demonische geesten onderwierp, heeft hun macht gebroken en hun uiteindelijke ondergang verzekerd. Jezus' victorie geeft ons de overwinning over de boze machten die ons nog steeds in hun ban willen houden, als wij met Hem wandelen in vrede en vreugde, verzekerd van zijn liefde. De heilige Geest leeft nu in ons en geeft ons kracht. In onze voortdurende toewijding aan Jezus als onze Zaligmaker en Heer zijn wij bevrijd van de last van onze daden in het verleden.

Wij leven niet langer in duisternis, bevreesd voor boze machten, in onwetendheid en in de zinloosheid van onze vroegere leefwijze. In de nieuwe vrijheid die we in Christus bezitten zijn we geroepen om te groeien in de gelijkvormigheid aan zijn karakter, om dagelijks gemeenschap te hebben met Hem in gebed, ons te voeden met zijn woord, te mediteren over dit woord en over zijn voorzienigheid, te zingen tot zijn eer, samen te komen om Hem te eren, en deel te hebben aan de zendingsopdracht van de kerk. Wanneer wij onszelf in liefdevolle dienstbaarheid geven aan de mensen om ons heen en getuigen van zijn redding, zal zijn onafgebroken aanwezigheid met ons, door de Geest, elk moment transformeren en elke taak tot een geestelijke ervaring maken'

(Reinder Bruinsma, *Wat zevende-dags adventisten geloven*, 2006, blz. 85).

Deel III: Levenslessen

1. Sommige gebouwen van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten zijn een groot gedeelte van de week gesloten. Daarentegen zitten de erediensten voor God op de sabbatdagen soms vol met programmaonderdelen die slechts een beperkte tijd bieden voor persoonlijk of gemeenschappelijk gebed. Moedig je leerlingen aan samen met hun plaatselijke gemeente een plan te ontwikkelen om de kerk, qua gemeente en gebouw, te veranderen in een huis of ruimte voor onafgebroken gebed gedurende de week voor de gehele bevolking en bezoekers.

2. Nodig je leerlingen uit manieren te bedenken waarop hun families en gemeente centra mogen worden waar mensen in de omgeving de kracht van Christus zouden kunnen ervaren. Hoe zou jij de mensen in jouw omgeving kunnen helpen de verschillende angsten te overwinnen die hen zowel gebonden houden aan de machten van het universum, van technologie, zichzelf of andere mensen, als aan duivelse machten?

3. Vraag leden van de studiegroep zich voor te stellen dat elk van hen uitgenodigd is over geloofspunt 11 te komen spreken. Welke drie gedachten zouden de belangrijkste punten van hun preek vormen?

LES 4 Hoe God ons redt *15 – 21 juli*

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 2:4, 5

We bestuderen: Efez. 2:1-10, Efez. 5:14, Rom. 5:17, Efez. 5:6, 1 Tim. 1:7.

Inleiding

Terwijl Paulus in Efeziërs 1 benadrukt hoe Gods overkoepelende verlossingsplan in Christus voor de wereld betekenis heeft, legt de apostel in hoofdstuk 2 gedetailleerder uit hoe God bij onze verlossing op individueel niveau te werk gaat. Nadat mensen de tuin van Eden verlieten, kwamen ze in een toestand terecht die Paulus 'dood door de misstappen en zonden' noemt (Efez. 2:1). In deze toestand zijn mensen dood door hun zonden in die zin dat ze zowel door krachten van binnenuit (zondige neigingen) als krachten van buitenaf (de duivel en de wereld) beheerst worden. Als mensen zich in deze toestand bevinden, kunnen ze niet op een leven met God hopen; nee, ze staan 'bloot aan Gods toorn' (Efez. 2:3). Het enige waar wij op kunnen hopen is dat we worden opgewekt, naar de hemel gaan en met Christus verhoogd worden (Efez. 2:6, 7).

Maar we kunnen niet onszelf opwekken, naar de hemel doen opstijgen en verhogen. Daarom benadrukt Paulus dat we 'door zijn genade (d.w.z. die van God)' (Efez. 2:5, 8) gered worden. Het is volledig Gods werk, initiatief, liefde, barmhartigheid en macht (Efez. 2:4). In de ogen van Paulus is dit werk de basis van het evangelie. Toch voegt Paulus daar onmiddellijk aan toe dat we 'via het geloof' gered worden (Efez. 2:8). Hoewel onze redding in haar totaliteit Gods werk is, redt God ons niet tegen onze wil. Zij die gered worden zullen niet naar de hemel opstijgen of naar de hemelse gewesten omhoog gevoerd worden doordat God hen daartoe uitverkoren heeft. Nee, Gods redding wordt in ons werkzaam wanneer we geloven – dat wil zeggen, wanneer we Gods redding aanvaarden en ontvangen door toe te laten dat Gods macht ons nieuw leven inblaast, ons leven op een hoger niveau brengt en ons ertoe in staat stelt in verbondenheid met Christus Jezus te leven.

Lesonderwerpen

De les van deze week benadrukt drie belangrijke onderwerpen uit Efeziërs 2:1-10 die het dynamische proces van individuele redding beschrijven:

1. Wat betekent het dood te zijn door de zonde? Wat is een zondige manier van leven eigenlijk?
2. Wat betekent het wanneer je samen met Christus wordt opgewekt tot een nieuw leven in Hem?
3. Wat betekent het wanneer je door genade in de weg van het geloof gered wordt?

Deel II: Commentaar

Ellen G. White over de denkbeelden 'dood zijn door de zonde' en 'gered worden door genade'

In haar boek *De weg naar Christus* legt Ellen G. White uit wat de gevallen staat waarin de mens verkeert, inhoudt. Zij merkt op dat Adam na zijn zonde 'niet langer vreugde in het heilige [schiep] en ... zich voor de aanwezigheid van God [probeerde] te verbergen. En dat is nog steeds de situatie, wanneer iemands hart niet vernieuwd is. Het is niet in overeenstemming met God en het vindt geen vreugde meer in een omgang met Hem. De

zondaar zou nooit gelukkig kunnen zijn in de aanwezigheid van God. Hij zou zich terugtrekken, uit het gezelschap van heilige wezens. Zelfs al zou hij in de hemel worden toegelaten: hij zou er geen vreugde aan beleven. De geest van onzelfzuchtige liefde, die daar heerst, waar elk hart is afgestemd op het hart van Hem, die oneindig is in liefde, zou geen aanknopingspunt hebben in zijn innerlijk.

Zijn gedachten, zijn belangstelling, zijn motieven, zouden vreemd zijn aan die van de zondeloze wezens, die daar wonen. Hij zou een wanklank zijn in de hemelse melodie. De hemel zou voor hem een plaats van kwelling zijn; hij zou er naar verlangen om verborgen te zijn voor Hem, die het licht is en die het middelpunt is van de vreugde, die daar heerst. Het is geen willekeur van God om de boze mensen uit de hemel te houden; zij worden buitengesloten vanwege hun ongeschiktheid om in dat gezelschap te verkeren. De heerlijkheid van God zou voor hen een verterend vuur zijn. Zij zouden ernaar verlangen vernietigd te worden, weg te zijn van voor het gezicht van Hem, die stierf om hen te verlossen' (blz. 13, 14).

Vervolgens stelt ze nadrukkelijk: 'Het is voor ons onmogelijk uit eigen kracht te ontsnappen uit het moeras van zonde, waarin we verzonken zijn. Onze harten zijn slecht en wij kunnen ze nooit veranderen. ...

Opvoeding, cultuur, wilskracht en de pogingen van de mens hebben allemaal hun eigen plaats, maar in dit opzicht zijn ze machteloos. Ze mogen bijdragen tot een uiterlijk correct gedragspatroon, maar ze kunnen het hart niet veranderen, ze kunnen de bronnen van het leven niet zuiveren. Er moet een kracht zijn, die van binnenuit werkt, een nieuw leven dat van boven is, voordat een zondig mens in een heilig mens veranderd kan worden. Die kracht is Christus. Alleen zijn genade kan de levenloze eigenschappen van de ziel tot leven wekken en hem naar God en naar heiligheid leiden' (blz. 14).

Ellen G. White legt verder uit dat het 'niet genoeg' is 'om het geduld, de liefde en goedheid van God en de vaderlijke zorg van zijn karakter te aanschouwen. Het is niet genoeg om de wijsheid en de rechtvaardigheid van zijn wet te onderscheiden en te beseffen dat deze gebaseerd is op het eeuwige principe van de liefde. De apostel Paulus besepte dit alles, toen hij uitriep: "... ik stem toe, dat de wet goed is." "Zo is dan de wet heilig, en ook het gebod is heilig en rechtvaardig en goed." Maar hij voegde er in bitterheid over zijn innerlijke nood en wanhoop aan toe: "... ik echter ben vlees, verkocht onder de zonde." (Romeinen 7:16, 12, 14) Hij verlangde naar die zuiverheid, naar de gerechtigheid, die hij uit zichzelf niet kon bereiken en hij riep uit: "Ik ellendig mens! Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?" (Romeinen 7:24) Deze kreet is in alle landen en in alle tijden opgestegen uit bezwaarde harten. Voor iedereen is er maar één antwoord: "Zie, het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt." (Johannes 1:29)' (blz. 15).

Dood door zonden en opgewekt door en in Christus

De door Paulus gebruikte uitdrukking 'dood door de misstappen en zonden' (Efez. 2:1) belicht drie belangrijke aspecten van de gevallen staat waarin de mens verkeert.

Ten eerste wijst 'dood [zijn] door de misstappen en zonden' op een letterlijke dood. Zonde staat ten diepste lijnrecht tegenover God en het leven. In een staat van zonde zijn is God en het leven miskennen. Paulus benadrukt: 'Het loon van de zonde is de dood' (Rom. 6:23). In een staat van zonde zijn en blijven leidt tot de dood (zie ook 1 Joh. 5:16) – een letterlijke dood – een volledige vernietiging van de totaliteit van de mens. In een staat van zonde zijn betekent dat je tot de dood veroordeeld bent; dat komt overeen met 'dood' zijn. Deze dood heeft niet alleen betrekking op het lichaam; de mens die deelneemt aan de zonde, en ervoor kiest in een staat van zonde te blijven, zal in zijn of haar totaliteit dood zijn, in alle opzichten, zonder

enige elementen die blijven leven.

Ten tweede is 'dood [zijn] door de misstappen en zonden' een geestelijke en morele toestand. 'Dood [zijn] door de misstappen en zonden' is voor God dood zijn. Voor mensen geldt: Het 'dood [zijn] door de misstappen en zonden' betekent niet dat ze geen besef hebben van Gods liefde, rechtvaardigheid of oproep aan hen, of dat zij niet kunnen inzien dat ze zich in een vervallen staat bevinden. Wanneer je dit anders stelt, dan zou dat tot het denkbeeld van de voorbestemming leiden. Maar mensen kunnen Gods openbaring en oproep verstaan, en doen dat ook; om deze reden zijn ze 'niet te verontschuldigen' (Rom. 1:19-21; zie Rom. 2:1, 9-16, HSV). Het probleem treedt op, wanneer zij Gods genadige oproep verstaan, maar tot de conclusie komen dat met hen alles in orde is en zij beter af zullen zijn als ze hun eigen gang gaan, waarbij ze met stelligheid beweren dat zij zichzelf kunnen veranderen en zelf de wereld kunnen herstellen (Jes. 5:21, Rom. 1:21-23; zie ook Gen. 11:1-5). Maar deze verwrongen denkwijze doet hen dieper in het moeras van de zonde verzinken (Rom. 1:24-32).

Paulus illustreert in zijn brief aan de Efeziërs deze toestand van verlorenheid met de figuurlijke uitdrukking van het wandelen overeenkomstig 'het tijdperk van deze wereld' (Efez. 2:2, HSV), waarbij de begeertes, de lusten, de verlangens en de gedachten van het vlees bevredigd worden (Efez. 2:3). Door zo te handelen bereiken degenen die niet vernieuwd zijn het punt waarop zij 'het kwade goed noemen en het goede kwaad' en 'het licht tot duisternis maken en het duister tot licht' (Jes. 5:20). Deze staat houdt niet alleen morele verwarring in, maar ook morele opstand tegen God.

Ten derde en daaruit voortvloeiend wijst het 'dood [zijn] door de misstappen en zonden' op het feit dat we totaal niet in staat zijn de aantrekkingskracht van het zwarte gat van de zonde te boven te komen. Dit onvermogen is van dien aard, omdat zonde een diep doordringende beheersende macht in ons wezen geworden is, zodat zij een 'andere wet' is geworden die in en tegen ons strijdt (Rom. 7:23). Onze eigen natuur werd aangetast, werd op een onherstelbare manier ziek, tot het punt waarop het kwam tot een 'bestaan dat beheerst wordt door de dood' (Rom. 7:24).

Juist om deze reden merkt Paulus op dat alleen een 'opwekking' ons uit onze toestand, het 'dood' zijn 'door onze zonden', kan bevrijden (Efez. 2:5, 6). Maar Paulus spreekt niet over een opwekking die verwant is aan de opwekking van de gevleugelde feniks die in mythes uit de oudheid voorkomt, een vogel die van zichzelf een vermogen tot regeneratie had. Onze dood door en vanwege de zonde is definitief en onomkeerbaar. Wij hebben geen enkel inwendig vermogen in ons om te herleven. Alleen God, die ons schiep, kan ons herscheppen of opnieuw tot leven brengen.

Voor Paulus is wederopstanding niet een 'eenvoudige' regeneratie van onze biologische weefsels, zodat we verscheidene tientallen jaren langer in dezelfde zondige toestand kunnen leven. Nee, Paulus vat het begrip wederopstanding op als een volkomen ontsnapping aan de vernietigende macht van de wereld en aan de overheersing van de zonde. Paulus' geloof in de wederopstanding houdt een andere soort of kwaliteit van leven in – eeuwig leven (Rom. 6:23). Dit unieke vermogen tot vernieuwing kwam aan het licht in de opstanding van Christus uit de dood (Efez. 1:20) en werd vervolgens aan ons gegeven in die zin, dat God ons uitnodigde om door de Geest in Christus' opstanding te delen en hieraan deel te nemen (Efez. 2:5, 6).

Paulus legt in zijn brief aan de Romeinen uit, dat het onvermijdelijk is dat we sterven, omdat de zonde zo'n doordringende kracht in ons is. Maar door Gods genade hoeven we niet te sterven *in* de zonde, maar is het alleen nodig *aan* de zonde te sterven. Christus stierf in onze plaats voor onze zonde. Nu is het zo dat we in Christus sterven, maar we sterven met Christus *aan* de zonde (Rom. 6:2-4). Paulus concludeert vervolgens dat wij, omdat wij 'in zijn dood' delen, ook zullen delen 'in zijn opstanding. Immers, we weten dat ons oude bestaan met Hem gekruisigd is omdat er een einde moest komen aan ons zondige leven: we mochten niet langer

slaven van de zonde zijn. Wie gestorven is, is rechtens vrij van de zonde' (Rom. 6:5-7).

Door genade via het geloof

Wanneer Paulus zegt dat we door genade via ons geloof gered worden (Efez. 2:8), dan zegt hij niet dat we alleen door genade of alleen door geloof gered worden. Deze twee werken altijd samen, als het om redding gaat. Maar ze zijn wel werkzaam in een bepaalde volgorde, die noodzakelijk is. In het evangelie is het niet het geloof dat genade teweegbrengt. Het geloof is niet een innerlijke vorm van energie waar wij over beschikken en die ons leven en kracht geeft, die ons tot God verheft, die Gods houding tegenover ons verandert, of die redding teweegbrengt. Nee, in de ogen van Paulus is er sprake van geloof of komt dat aan het licht en wordt het werkzaam in ons, wanneer God ons zijn genade aanbiedt (Rom. 10:17). Genade brengt geloof teweeg. Geloof betekent dat we Gods genade die aan ons betoond is, aangenomen hebben.

Dit inzicht houdt ten minste twee belangrijke dingen in. Ten eerste is geloof niet iets verdienstelijkst, en het kan dat ook niet zijn. Feitelijk is zelfs geloof een geschenk van God, omdat God ons allen de mogelijkheid biedt zijn genade te ontvangen. Zowel genade als geloof zijn gaven van God (Efez. 2:8). Om deze reden benadrukt Paulus dat onze werken geen enkele rol spelen in het bewerkstelligen van onze redding (Efez. 2:9). Nee, wij zijn, als geredde mensen, door God 'gemaakt', ... 'in Christus Jezus geschapen om de weg te gaan van de goede daden' (Efez. 2:10). Daarom zijn deze goede werken niet van ons; zij worden niet teweeggebracht door de aard of kracht van ons geloof; nee, zij werden door God 'van tevoren bereid ... , opdat wij daarin zouden wandelen' (Efez. 2:10, HSV).

Ten tweede verbindt Paulus rechtvaardiging en heiliging op zo'n manier met elkaar dat er een onverbreekelijke relatie ontstaat. Terwijl rechtvaardiging betekent dat wij met Christus' gerechtigheid bekleed zijn, betekent heiliging dat we met Christus' mantel van goede werken bekleed zijn en daarin wandelen.

Ten derde vormen genade en geloof de grondslag van de eenheid van de kerk. Deze eenheid is een van de hoofdonderwerpen van Paulus' theologie over de kerk. De kerk is verenigd in dezelfde ervaring van de ontvangst van de goddelijke openbaring van genade en in dezelfde ervaring van het in geloof aanvaarden en omarmen daarvan, in 'één geloof' (Efez. 4:5). In deze ervaring zijn alle kerkleden gelijk. Opnieuw is de kerk geen gemeenschap met veel rangen, waarin sommige leden betere christenen zijn, omdat zij meer genade ontvingen. De kerk is niet verdeeld in kampen van leden die vrij geestelijk zijn of in geestelijk opzicht niet dat niveau hebben, naar de mate van hun geloof. Nee, de volledige kerk is gebaseerd op en verenigd in dezelfde genade en dezelfde aanvaarding van die genade in geloof. In Efeziërs 4:7 lijkt Paulus het te hebben over verschillende niveau's of soorten van genade. Maar hier spreekt hij niet over redding brengende genade, maar over de verscheidenheid van de geestesgaven voor de opbouw van Gods kerk en voor de uitvoering van de taak die zij heeft. Ook wanneer Paulus in 1 Korintiërs 12:9 zegt dat de Geest aan sommigen geloof geeft, verwijst hij naar hetzelfde onderwerp van de geestesgaven en niet naar de redding brengende geloof dat aan alle mensen gegund wordt.

Deel III: Levenslessen

1. Terwijl voor sommige mensen de God van de christenen een straffende en wraakzuchtige godheid is, kunnen veel hedendaagse mensen een liefdevolle en genadige God simpelweg niet in verband brengen met toorn, oordeel en veroordeling. Paulus omschrijft in Efeziërs 2:3 (HSV) zondige mensen als 'kinderen des toorns'. Dit betekent dat als zij in die toestand blijven, ze met de toorn of de veroordeling van God te maken zullen krijgen, die tegen de zonde gericht is (Rom. 1:18). Moedig leden van uw studiegroep aan manieren te bedenken

waarop ze kunnen uitleggen wat de toorn van God inhoudt, en wel aan de volgende groepen mensen: 1. hun kinderen, 2. hun niet-adventistische burens, en 3. hun wereldse, atheïstische collega's.

2. Vraag leden van uw studiegroep terug te denken aan hoe het was om met en door Christus levend gemaakt te worden. Hoe zouden ze deze ervaring tegenover vrienden en buurtgenoten omschrijven? Hoe kunnen zij die ervaring in hun christelijke leven levend houden?

3. Veel zevende-dags adventisten groeiden op in wat wij een geïsoleerde of 'zuivere' christelijke omgeving zouden noemen, waarin zij niet blootgesteld werden aan veel van de verleidingen van een meer seculier of werelds leven. Maar deze adventisten zijn evengoed nog steeds dood door hun zonden en hebben hun wedergeboorte niet ervaren. Op welke manieren zouden de leden van uw studiegroep deze mede-adventisten kunnen helpen de volheid te ervaren van hoe het is om 'samen met Christus levend gemaakt' te zijn (Efez. 2:5)? Dat wil zeggen: Hoe kunnen uw leerlingen deze adventisten aanmoedigen om zich te bekeren, zonder dat ze eerst door de volledige ellende van een zondig leven heen moeten gaan?

Les 5: Horizontale verzoening: het kruis en de gemeente **22 – 28 juli**

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 2:13-14

We bestuderen: Efeziërs 2:11-22, Romeinen 3:31, Romeinen 7:12, Jesaja 52:7, Jesaja 57:19, Johannes 14:27, 1 Korintiërs 3:9-17.

Inleiding

In Efeziërs 2:1-10, schetst Paulus een ongelooflijk mooi en opbouwend beeld over het werk van God in de verlossing van een individu. Gered worden betekent geroepen worden door de Messias, tot leven geroepen worden door de Messias, opvaren met de Messias en verhoogd worden met de Messias. Maar deze beschrijving werd normaal gesproken toegepast op de Joden die reikhalzend uitkeken naar hun Verlosser-Messias. In de interpretatie van de Joden werd van de Messias bij zijn komst verwacht dat Hij het Joodse volk zou verlossen en verhogen, terwijl Hij de heidenen zou vernederen en vernietigen. Paulus gebruikt de verheven taal die normaal gesproken alleen op de Joden van toepassing was, in de beschrijving van hun verlossing, nu echter ook om de verlossing van de heidenen aan te duiden!

Tegelijkertijd moeten we zorgvuldig in de gaten houden dat Paulus niet verkondigt dat de heidenen verlost worden omdat ze heidenen zijn, of dat de Joden gered worden omdat ze Joden zijn. De Joden die ‘dichtbij’ Jezus gekomen zijn (Efeziërs 2:13), kunnen hetzelfde leven leiden ‘zonder God in deze wereld’ (Efeziërs 2:12), zoals de heidenen (Efeziërs 2:1-10, Romeinen 2:17-26). De heidenen moeten juist beseffen wat voor leven zij leidden voordat zij in aanraking kwamen met Christus en Hem in hun leven aannamen. Beide groepen worden dus op dezelfde manier gered, door de genade van God, gemanifesteerd in Christus aan het kruis. Zowel Joden als heidenen worden alleen verlost als zij geborgen zijn in Christus. Aan de andere kant benadrukt Paulus dat de verlossing van de Joden komt (Efeziërs 2:12; zie ook Romeinen 9:4-5 en Johannes 4:22). Vergeet niet dat ‘God het Hebreeuwse volk had uitverkoren om zijn vertegenwoordigers op aarde te zijn... dat Hij hen de heilige ornamenten toevertrouwde, en... dat de Messias... een Jood was (Romeinen 9:4-5).’ – The SDA Bible Commentary, deel 5, blz. 940.

Lesonderwerpen

De studie van deze week kent drie grote thema's:

1. Christus Jezus redt Joden en heidenen op dezelfde manier, hoewel God eerst de Joden riep om zijn verlossing aan de wereld te verkondigen.
2. De verlossing die aan door de Heer Jezus aan allen wordt aangeboden is wereldwijd aangezien Hij stierf aan het kruis en daarmee voorzag in verlossing voor iedereen die in Hem gelooft (Johannes 3:16). Hiermee werd ook de scheidingsmuur tussen Joden en heidenen afgebroken.
3. Jezus Christus vernietigde niet alleen de muur tussen de Joden en de heidenen, maar bouwt ook een nieuwe realiteit, een nieuwe tempel van God, de kerk, waarin Joden en heidenen op gelijke voet met elkaar optrekken en zo samen de kerk vormen.

Deel II: Commentaar

De muur afgebroken

Sommige christenen gaan er onterecht vanuit dat Paulus in Efeziërs 2:16 vrede tussen Joden

en heidenen voorziet door het afschaffen van de Mozaïsche wet. Als gevolg hiervan vinden deze christenen het Oude Testament en de Wet niet meer van toepassing op het christendom. Deze zienswijze duidt echter niet alleen op een verkeerd begrip van Paulus' theologie, maar is een conclusie die haaks staat op wat Paulus schreef.

Het is belangrijk om twee observaties hier extra te benadrukken. Ten eerste verwijst de context van Efeziërs 2:16 inderdaad naar het idee dat de heidenen die zich wilden aansluiten bij Gods volk te maken kregen met een scheidsmuur die hen tegenhield. Deze muur van afscheiding was tragisch, want God had Israël geroepen in zijn genade en hen de opdracht gegeven die genade kenbaar te maken aan de wereld. De Israëlieten verwaarden hun opdracht tot heiligheid, aan hen verleend door genade, echter met isolationisme en elitarisme. Daarom faalden zij in de uitvoering van de opdracht die God hen gegeven had.

Sommigen hebben de neiging het probleem van de vijandigheid die wordt beschreven, volledig te wijten aan de Joden om zo de heidenen bij God weg te houden. Het belangrijkste gevolg van deze zienswijze is dat het probleem opgelost zou zijn als Jezus eenvoudigweg de Joodse wet aan de kant schuift en een nieuwe religie begint. Het leidt geen twijfel dat er een behoorlijke mate van vijandschap bestond tussen Joden en heidenen. Het Oude Testament getuigt echter ook van de vijandigheid van de volken uit de oude wereld ten opzichte van Israël en Juda.

Paulus laat zich echter niet in met een project van traditionele internationale verzoening tussen twee groepen mensen, gebaseerd op de identificatie van overeenkomsten en compromissen aan beide kanten en op het politieke besluit van wederzijdse tolerantie. Ja, Paulus geeft aan dat zowel aan de kant van Joden en heidenen fouten gemaakt zijn, maar hij zegt niet dat het grootste probleem tussen de groepen ligt in hun wederzijdse vijandigheid, of in het gebrek aan samenwerking in de wereld. In de context van Efeziërs 2:14 vertelt Paulus de heidense christenen in Efeze dat zij 'dood' waren 'door de misstappen en zonden,' niet vanwege de Joden maar omdat zij bezweken onder hun eigen zondige natuur en door Satan, en omdat zij arrogant waren door te denken dat zij zelf wel wisten hoe zij redding konden verkrijgen (Efeziërs 2:1-3; zie ook Romeinen 1:21-32).

Het probleem van de Joden, aan de andere kant, bestond niet uit de druk en de aanvallen die zij leden uit de handen van de heidenen; God had hun zijn bescherming beloofd als zij volledig op Hem vertrouwden. Het probleem lag ook niet in het feit dat de beloften, de verbonden, de wetten en verordeningen van God aan de Joden gegeven waren en niet aan de heidenen. De Joden werden ook niet tot vijanden van de heidenen omdat God hen daartoe aanzette. Het probleem van de vijandschap tussen Joden en heidenen bestond uit iets anders uit.

Paulus betoogt dat het belangrijkste probleem van de wederzijdse haat eruit bestaat dat beide groepen op gelijke wijzen gezondigd en gerebelleerd hebben tegen God (Romeinen 3:9-19). De heidense route naar verlossing lag altijd in hun eigen inzet (dat dachten ze in ieder geval), terwijl de Joden de openbaring van Gods verlossing ontvingen door genade. In de tijd van Jezus was het verschil tussen Joden en heidenen echter niet langer genade (Joden) tegenover werken (heidene). Er werd nu gevochten over het gegeven wiens werk tot verlossing leidde. De heidenen dachten dat hun heldhaftige initiatieven, handelingen en levensstijl hen op de weg hield van de verlossing van de mensheid. De Joden dachten dat zij juist op het pad van verlossing liepen – hun verlossing wel te verstaan – omdat hun strikte trouw als grondregel, gold als vervulling van de wet die God hen gegeven had (Romeinen 9:31-32; Romeinen 10:3). De haat was dan ook oppervlakkig en kunstmatig. Onder de zinspelingen waren de Joden en heidenen één en hetzelfde; zondige rebellen tegen de genade van God (Romeinen 1:21; Romeinen 2:4-5). Beide groepen beweerden dat zij gered konden worden door hun eigen inspanningen. Joden en heidenen vochten over een religie van werken. In essentie had de Joodse religie de aard van de heidense religie overgenomen. Hierom moest Jezus de leiders

zeggen ‘Jullie tempel wordt geheel aan zijn lot overgelaten’ (Matteüs 23:38), nadat hij de Joden uitgebreid verweten had dat zij in wetticisme en een verkeerde uitleg van de Schriften waren vervallen (Matteüs 23).

God had Israël geroepen om de bewaker en verkondiger van de religie van genade te zijn aan de wereld. De oproep van, en tot, genade was de identiteit en missie van Israël. Daarom vocht Paulus hevig voor het behoud van genade als het fundament van de christelijke religie. Zijn brieven aan de Galaten (heidene) en aan de Hebreëen (Joden) zijn een passionele oproep aan het christendom om Israël niet in zijn ernstigste fout te volgen.

Ten tweede, en daarmee de oplossing van Paulus voor dit cruciale probleem, moet er niet gezocht worden naar sociale of politieke onderhandelingen, waarbij de Oudtestamentische wet gedeeltelijk of zelfs geheel gecompromitteerd zou raken om ruimte te maken voor de heidene in hun verzoening met de Joden. In plaats daarvan, roept Paulus beide groepen op hun starre positie in het vasthouden aan eigen inspanningen op te geven en Gods genade in Jezus Christus te aanvaarden. Wanneer elke groep Gods genade zou aanvaarden in verzoening met God, zouden ze zichzelf terugvinden in dezelfde verenigde omgeving van Gods rijk. Ze zouden zien dat ze deel waren van hetzelfde volk van God, inwoners van hetzelfde land en leden van hetzelfde gezin (Efeziërs 2:19), de kerk.

De horizontale verzoening tussen Joden en heidene ligt, in de eerste plaats, dan ook in hun ervaring van de verticale verzoening. Deze verzoening wordt bereikt door Christus, die mens werd om ‘beiden in één lichaam met God’ te verzoenen (Efeziërs 2:16). De kerk – de plek waar vrede heerst tussen Joden en heidene – is dan ook niet gebouwd op de afschaffing van Gods wet, aangezien het de wet is van Gods liefde en genade (Johannes 14:15; Romeinen 13:8-10).

Als God de mensheid met Zichzelf moest verzoenen door het afschaffen van zijn eigen wet, zouden het bloed van Christus en het kruis niet nodig geweest zijn. Het hele verlossingsplan was niet nodig geweest. Maar God verzoende Joden en heidene met Zichzelf door hen terug naar Hem te roepen, en hen te verlossen door dezelfde Christus en dezelfde Geest (Efeziërs 2:16, 18).

Deel III: Levenslessen

1. Na duizenden jaren geschiedenis is de relatie tussen Joden en heidene voor veel christelijke kerken niet meer relevant. Waarschijnlijk bestaat je lokale of regionale gemeente voornamelijk uit heidene en zij denken niet eens aan de Joden. Maar, net zoals de Joden destijds, hebben wij christenen tegenwoordig misschien wel onze eigen muren opgetrokken tussen ons, het volk van God, en andere bevolkingsgroepen – muren die mensen weghouden van het evangelie. Vraag de mensen in je klas te onderzoeken of dergelijke muren in hun levens bestaan en binnen de gemeente. Hoe kan de kerk dergelijke muren in en door Christus afbreken?
2. Sommige mensen vinden misschien dat het afbreken van muren tussen Joden en heidene betekent dat er nu geen verschil meer zou moeten zijn tussen de kerk en de wereld en dat de kerk zich gerust mag aanpassen aan de normen van de wereld. Waarom is een dergelijke houding on-Bijbels? Vraag de mensen in je klas waarom zo’n houding afbreuk doet aan de verspreiding van het evangelie aan alle mensen. Waarom is de oproep om Gods heiligheid hoog te houden, en zonde en een zondige leefstijl buiten de kerk, een legitieme oproep? Bespreek dit met elkaar.
3. Sommige christenen vinden wellicht dat de scheidsmuur tussen Joden en heidene door God zelf werd opgetrokken, aangezien Hij degene was die tegen de Israëlieten zei dat zij zich afzijdig moesten van de heidene. Jezus zelf zei immers ook dat God een omheining rondom Israël plaatste (Matteüs 21:33). Daarbovenop verbood God de Israëlieten ten

strengste met mensen uit andere volken te trouwen (zie bijvoorbeeld Deuteronomium 7:1-6). Zelfs Paulus waarschuwt tegen een huwelijk met een ongelovige (2 Korintiërs 6:14). De meerderheid van de huidige maatschappij lijkt een veel inclusieve, niet-discriminerende kijk op gemengde religieuze huwelijken te hebben. Deze gedachten in overweging nemend, hoe verklaren de mensen in je klas de bevestiging van Paulus dat Jezus de muur tussen Joden en heidenen neerhaalde, terwijl de Bijbel duidelijk lijkt aan te geven dat het God was die juist een muur rondom Israël bouwde?

LES 6: Het geheim van het evangelie *29 juli – 4 augustus*

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 3:20-21

We bestuderen: Efeziërs 3; Job 11:5-9; Ezechiël 43:13-16; Amos 7:7-8; Openbaring 11:1-2.

Inleiding

Nadat hij in Efeziërs 3:1 zijn glorieuze visioen van het kruis van Christus en wat hierdoor voor Joden en heidenen bereikt werd deelde, wil Paulus zijn broeders en zuster in Efeze ervan verzekeren dat hij bidt dat zij er altijd over na zullen denken, het begrijpen en veranderd worden door dat visioen van het kruis en de glorie, de kracht en liefde van God die erdoor geopenbaard wordt. Maar net op het moment dat Paulus de Efeziërs begint te vertellen dat hij voor hen bidt, hij, ‘gevangene omwille van Christus Jezus, voor u die afkomstig bent uit de heidense volken’ (Efeziërs 3:1), besluit hij om een beetje verder uit te wijden over zijn zending aan de heidenen. Zijn zending bestaat uit het begrijpen van het glorieuze ‘mysterie’ van God om hen, de heidenen, bij zijn verlossingsplan en zijn kerk te betrekken. Dit mysterie, betoogt de apostel, was geen toevoegsel aan Gods plan. Het was juist Gods ‘eeuwige voornemen’ (Efeziërs 3:11) en nu, in de tijd van Christus, is God ertoe overgegaan zijn volledige doel met de wereld te onthullen. Hij vervult dat doel door Christus en nu ook door hem, de apostel van Christus.

Lesonderwerpen

De les van deze week benadrukt drie kernthema's:

1. Het gebed van Paulus en zijn ideaal voor de kerk laat zien dat de kerk een nieuwe mensheid representeert, inclusief de heidenen.
2. De omarming van de heidenen was Gods grote mysterie en verrassing voor de mensheid. Paulus was de nederige rentmeester in dit mysterie.
3. Vanwege de toevoeging van de heidenen, en daarmee van de hele mensheid in het verlossingsplan, werd de kerk het uithangbord van Gods wijsheid, liefde, kracht en glorie op aarde en in het hele universum.

Deel II: Commentaar

Het mysterie van God en het fundament van de apostelen en de profeten.

De discussie over Joden en heidenen, verenigd in het lichaam van Christus, werpt de vraag op over de relatie tussen de kerk en Israël. Christenen hebben diverse modellen ontwikkeld ten aanzien van de kerk-Israël relatie. Een traditioneel uitgangspunt is dat Israël Gods verbondsvolk was, maar dat, nadat Israël als natie Jezus als Messias weigerde, Israël als natie verworpen werd en vervangen door de kerk. Daarom vervult Israël na Christus geen rol meer in Gods verlossingsplan. Andere theologen volgden een ‘letterlijke interpretatie’ van de Bijbel en ontwikkelden een spreidingstheorie: dat Israël en de kerk twee verschillende volken van God vertegenwoordigen. Deze volken hebben verschillende opdrachten, andere verbonden, verschillende wegen tot verlossing en andere doelen in de verlossingseconomie.

Zelfs een terloopse lezing van Paulus en/of het Nieuwe Testament laat zien dat beide theorieën problematisch zijn en dat de spreidingsbenadering voor de Israël-kerk relatie nogal tegenstrijdig is met wat de apostel voor ogen had. Er kunnen diverse uitgangspunten van

Paulus' visie op de Israël-kerk relatie uitgelicht worden. In de eerste plaats had Paulus een essentiële continuïteit voor ogen tussen Israël en de kerk. Die relatie moet gezien worden in de context van het overkoepelende bijbelse interpretatieprincipes van vervulling van beloften. Christus en de mensen in het Nieuwe Testament zijn de vervulling van Gods beloften uit het Oude Testament. In het Oude Testament verloor God Israël en riep het om zijn verbonden en beloften van genade aan de wereld te verkondigen. Door Israël moest Gods oproep om zijn beloften van genade te ontvangen en Hem in zijn verbonden te volgen, alle gezinnen en volken van de aarde bereiken. Israël werd niet geroepen tot een zending van vorstelijke ontwikkeling, waarin Israël alle volken op aarde moest bestrijden en overheersen. In plaats daarvan werd van de volken verwacht dat zij Gods verbond en beloften zouden aannemen en volgen. Dat is het tegenovergestelde van het aanhangen van een nationale of vorstelijke entiteit. Het Oude Testament keek daarom vooruit naar een bovennationale structuur voor Gods volk, waarin mensen van alle volken deelnamen aan hetzelfde verbond met God (Genesis 12:1-3; 1 Koningen 8:41-43; Jesaja 56:3-7; Jesaja 60:3). Deze bovennationale structuur werd vervuld in het volk van God in het Nieuwe Testament dat bestond uit Joden en heidenen samen.

Het gevolg is, in de tweede plaats, dat Israël en de kerk niet twee volken van God zijn die op een parallelle manier samenleven, met hun eigen verbonden, wegen tot verlossing en missies. In plaats daarvan, legde Christus uit dat het zijn missie was om 'andere schapen, die niet uit deze schaapskooi komen' te hoeden en dan 'zal er één kudde zijn, met één herder' (Johannes 10:16). De kerk is ook niet eenvoudigweg de vervanger van Israël als volk, in de zin dat Israël het volk van God was totdat Christus kwam en nu, nadat Christus Israël als natie heeft verworpen, de kerk het nieuwe volk van God is. Voor Paulus is de kerk geen nieuw volk van God maar juist de vervulling van de geweldige belofte van God in het Oude Testament: Hij roept de hele mensheid onder zijn genade. Daarom ziet Paulus de kerk in Romeinen 9 omvat door Joden en heidenen samen (Romeinen 9:23-26).

Het is waar dat alleen een gedeelte van Israël zich aansloot bij de gemeenschap rondom Jezus (Romeinen 9:27-29), maar juist deze rest toont aan dat God Israël er niet van weerhield zich aan te sluiten bij de kerk (Romeinen 11:1). Het is deze rest die de continuïteit en eenheid waarborgt tussen Israël en de kerk. Daarom vergelijkt Paulus in Romeinen 11:16-18 de kerk met een olijfboom: sommige takken zijn de kinderen van Israël en andere takken zijn de heidenen, maar uiteindelijk worden alle takken gevoed door dezelfde wortel: dat is Gods verbond met Abraham. God heeft altijd één verlossingsplan gehad, één zaad, Christus, één belofte, één verbond en één volk.

Ditzelfde idee van het ene plan van God, de continuïteit tussen Israël en de kerk en daarmee de noodzaak van eenheid in de kerk, komt opnieuw aan de oppervlakte in Efeziërs 2 en 3. Paulus legt uit aan de Efeziërs dat de kerk bestaat uit 'besnedenen' en 'onbesnedenen' (Efeziërs 2:11). De apostel beweert niet dat de Joden en de kerk twee verschillende volken zijn of dat de kerk het Joodse volk heeft vervangen als Gods volk. In plaats van de Joden uit te sluiten van de kerk, volgt Paulus de theologie van Jezus en bevestigt dat de verlossing uit de Joden komt (Johannes 4:22). Daarom benadrukt Paulus dat, hoewel de heidenen 'ver weg' waren, de Joden 'dichtbij' waren (Efeziërs 2:17). Elders beschrijft Paulus deze nabijheid in termen van het ontvangen van Gods beloften of verbonden, Gods profetieën, de Messias en Gods opdracht om ze met de hele wereld te delen (Romeinen 9:4-5). Het waren dus de heidenen die dichtbij God gebracht werden en die op hetzelfde fundament bouwden als de Hebreeuwse profeten, in tegenstelling tot het bouwen op de fundamenten van hun oude mythen of filosofieën.

Ten derde gebruikt Paulus, zelfs wanneer hij spreekt over het fundament van de kerk, hetzelfde idee van de continuïteit van Israël en de kerk in termen van openbaring. De kerk is gebouwd op goddelijke openbaring. Maar God gebruikt niet twee contrasterende

openbaringen, het Oude- en het Nieuwe Testament. Hij openbaarde niet iets in het Oude Testament om het vervolgens in het Nieuwe Testament overboord te gooien en een totaal nieuw project te beginnen. Zijn plan is één en zijn openbaring is één en voortgaand. Daarom benadrukt Paulus dat de kerk is gebouwd op de apostelen en de profeten (Efeziërs 2:20, zie ook de beschrijving van Johannes ten aanzien van het nieuwe Jeruzalem waar de namen van de apostelen gegraveerd zijn op de fundamente van de stad en de namen van de patriarchen op de poorten. Toch zijn de apostelen en de patriarchen met elkaar verbonden in het nieuwe Jeruzalem, de plek waar God verblijft (Openbaring 21:10-14). De reden om de apostelen eerst te noemen kan zijn dat de apostelen 'groter' zijn dan de profeten, op dezelfde manier waarop Johannes de Doper groter was dan alle profeten voor hem. Deze 'grootheid' moet op dezelfde manier begrepen worden als de vervulling van de belofte: de profeten kondigden de komst van de Messias aan, maar de apostelen verkondigden zijn werkelijke historische komst naar de wereld. De Messias die de apostelen verkondigden als degene die in de wereld gekomen was, is dezelfde Messias die door de profeten in hun visioenen gezien werd. De apostelen en profeten waren verenigd in hun getuigenis, het fundament van de kerk.

Hoewel Paulus echter erkent dat de apostelen en de profeten Gods roep ontvingen om deze fundamentele rol in de kerk te spelen, beseften en verkondigden zij dat de hoeksteen van de kerk Jezus van Nazaret was, de Christus die geprofeteerd werd in de Oudtestamentische geschriften (Efeziërs 2:20). Hij is het onderwerp en de essentie van hun getuigenis. Als apostel volgde Paulus het interpretatieprincipe van Jezus van 'al de Schriften' (Lucas 24:27) en verwees naar Hem, zijn komst en zijn zending (zie Lucas 24:25-27). Omdat Jezus de hoeksteen is, is het gebouw perfect 'in Hem' (Efeziërs 2:20-22) gebouwd, als een 'tempel' (Efeziërs 2:21) waar God woont (Efeziërs 2:22).

In de vierde plaats laat Paulus' zienswijze ten aanzien van de Israël-kerk relatie, zijn begrip ten aanzien van de identiteit en het karakter van God zien. De God van Israël is niet hun nationale God: Hij is de God van de hele aarde. Hoewel zijn aardse residentie in Jeruzalem is, blijft zijn heerschappij niet beperkt tot Judea en omgeving. De God van de christenen heeft zijn troon in de hemelse plaatsen of het heiligdom en Hij heeft gezag over elke macht op aarde en in de hemel (Matteüs 6:10; Matteüs 28:18; Efeziërs 1:21) omdat Hij de Schepper en Verlosser is van de hele wereld. Daarom roept God de wereld op om naar Hem terug te keren, zijn genade te ontvangen en in zijn rijk te wonen.

Deel III: Levenslessen

1. Mensen houden van mysteries, geheimen. Vraag de mensen in je klas het volgende in overweging te nemen: Heb je ooit je christelijke leven beleefd alsof je de bewaker was van een groot, glorieus mysterie, een mysterie dat je leven voor altijd veranderde en, zoals jij het begrijpt, de wereld voor altijd zal veranderen op de meest positieve manier denkbaar? Als dat zo is, probeer het dan eens uit te leggen. Heb je ooit het evangelie gedeeld alsof het een groot en mooi mysterie is? Bespreek.
2. In Efeziërs 3:10, bevestigt Paulus dat de kerk het middel is waardoor God zijn wijsheid openbaart 'aan alle vorsten en heersers in de hemelsferen.' Vraag de mensen in je klas het volgende: Is de kerk volgens jou een openbaring van Gods verlossingsplan aan het hele universum? Hoe dan? Op welke manier is de eenheid in Christus in de kerk, de eenheid tussen Joden en heidenen, de eenheid in gezinnen en in de maatschappij een noodzakelijk onderdeel in de verlossende openbaring van de genade en macht van God? Bespreek de antwoorden met de groep.

3. In Kolossenzen 1:27, a parallel tekst van Efeziërs 3, benadrukt Paulus dat het mysterie dan God openbaarde aan de 'heiligen' in de kerk 'Christus in u' is, 'uw hoop op goddelijke luister.' Vraag de mensen in de klas hun visie te delen hoe deze passage uitgelegd kan worden aan niet-christenen. Wat bedoeld de apostel met 'Christus in u?' Hoe verhoudt deze uitdrukking zich tot 'uw hoop op goddelijke luister?' Aan de andere kant, hoe beïnvloedt dit 'mysterie' ons dagelijks leven? Bediscussieerd met elkaar de antwoorden op deze vragen.

LES 7: Het lichaam van Christus is één *5-11 augustus*

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 4:11-12

We bestuderen: Efeziërs 4:1-16; Filippenzen 2:3; Psalm 68:18; Handelingen 2; 1 Korintiërs 12:4-11, 27-30; Jesaja 5:4.

Inleiding

Tot nu toe heft Paulus de macht van Gods verlossing verklaard en hoe die werkt in de geschiedenis van de wereld. Hij verbindt daarbij Joden en heidenen tot een nieuwe mensheid in Christus. In Efeziërs 4:1-17 diept Paulus het thema van eenheid verder uit. Hij benadrukt dat eenheid een onmisbaar onderdeel of teken van de kerk is. Eenheid is het resultaat van Gods verlossing, maar het is ook Gods middel in het vervullen van zijn missie voor de kerk en door de kerk. Daarom richt Paulus zijn blik nu verder, voorbij de eenheid van Joden en heidenen in de kerk en richt zich op de interne eenheid van de kerk in haar leven en zending. Nu er in Christus geen Jood of heiden meer bestaat en we allemaal broeders en zusters zijn zonder onderscheid in etniciteit, bespreekt Paulus de eenheid van alle christenen als leden van hetzelfde lichaam, en betrokken bij de dezelfde missie, van Jezus.

De eenheid van de kerk wordt op verschillende manieren bereikt:

- (1) door te delen in Christus' houding van nederigheid, vriendelijkheid en geduld.
- (2) door het ultieme model voor het leven in de kerk te overdenken: de Godheid in de drie personen van Vader, Zoon en heilige Geest. En hun werk in de schepping en verzoening.
- (3) door Christus' verbindende middelen tot verlossing waaruit de kerk bestaat – één hoop, één geloof en één doop.
- (4) door de geestelijke gaven waardoor God de kerk zegent in haar groei en eenheid in één lichaam in Christus en haar vervulling van de missie in de wereld.

Lesonderwerpen

Deze studie richt zich op drie hoofdonderwerpen in Efeziërs 4:1-16:

1. De eenheid van de kerk is essentieel voor haar identiteit, bestaan en missie.
2. Kerkelijke eenheid wordt bereikt als de kerk zich richt op het drie-enige leven van de Godheid en wanneer het Gods waarden en normen omarmt. De drie personen van de Godheid zijn verschillend en toch leven en handelen zij in volmaakte eenheid.
3. De geestelijke gaven zijn essentieel voor de eenheid, het bestaan en de missie van de kerk.

Deel II: Commentaar

De kerk als het lichaam van Christus

Als Paulus in Efeziërs 1:22 aangeeft dat de kerk het lichaam van Christus is, bedoelt hij niet dat de kerk zelf goddelijk of bovennatuurlijk is. In de uitvoering van het verlossingsplan was het God die mens werd en niet mensen die goddelijk werden. De kerk is het lichaam van Christus in de zin dat het de vernieuwde, verlost mensheid representeert die bereikt is in en door de menswording van Christus. Het is de nieuwe mensheid, geschapen, verlost en geleid door Christus, de Schepper, Verlosser en Heer. De kerk is dan ook geen uitstraling van het goddelijke, maar bestaat uit Gods volk – het volk dat door God geschapen werd en dat nu

door hem hersteld is tot zijn rijk. In die zin is de kerk de ‘volheid van Hem die alles in allen vervult’ – Efeziërs 1:23.

De drievoudige bron en model voor het bestaan en de eenheid van de kerk

De eenheid van de kerk is essentieel voor Paulus’ leerstelling van de kerk. Paulus modelleert deze eenheid echter niet naar de heersende politieke, economische en militaire eenheid van het Romeinse rijk of enige andere menselijke instelling. In plaats daarvan legt hij de bron van eenheid voor de kerk bij de natuur van de christelijke God, de drie-enige. In feite is de brief aan de Efeziërs gevuld met verwijzingen naar de afzonderlijke personen van de Godheid die Paulus’ grote visioen van het verlossingswerk van alle drie de personen in de Godheid openbaart, in het creëren en bouwen van de kerk.

Net zoals Paulus in Efeziërs 1:1-14 de leden van de Godheid beschrijft, zoals zij aan het werk zijn voor onze verlossing, beschrijft hij in Efeziërs 1:15-23 de Vader en de Zoon aan het werk in het creëren, zegenen en toerusten van de kerk. Daarom eindigt Paulus dit gedeelte door de kerk het ‘lichaam’ van Christus te noemen en ‘volheid’ van de Vader – Efeziërs 1:23; zie ook Efeziërs 4:6. In Efeziërs 2:19-22 zijn alle leden van de Godheid betrokken in de totstandkoming van de kerk. De kerk is het ‘huishouden’ of de ‘tempel’ van de Vader, gebouwd op Christus Jezus in wie ‘ook u samen opgebouwd wordt tot een plaats waar God woont door zijn Geest.’ In Efeziërs 3, bekijkt Paulus de kerk als het resultaat van de genade van de Vader (3:2), geopenbaard ‘door de Geest’ (3:5) als het ‘geheim van Christus’ (3:4), of de ‘ondoorgegrondelijke rijkdom van Christus’ (3:8) aan de ‘apostelen en profeten’ (3:5). De Vader (4:14) geeft de kerk ook ‘kracht en sterkte’ ‘door zijn Geest’ ... ‘zodat door uw geloof Christus kan gaan wonen in uw hart’ (3:16-17) en zodat de kerk de liefde van Christus kan ‘begrijpen’ (3:18) en vervuld worden met de ‘volheid van God’ (3:19). De kerk is bovendien geschapen en verenigd door God omdat Hij de Vader is van ‘van elke gemeenschap in de hemelsferen en op aarde’ (3:14-15). Alle wezens in het universum hebben zijn achternaam omdat Hij ons geschapen heeft en we in Hem familie zijn. In Gods universele gezin zijn we verwanten, niet alleen met de andere leden van de kerk in de geschiedenis van de mensheid, maar ook met de volledige populatie van het universum (zie ook Hebreeën 12:22-23). Dus hoewel Paulus zich richt op verlossing en op de kerk op aarde, houdt hij ook zorgvuldig zijn kosmische perspectief voor ogen dat hij introduceerde toen hij in Efeziërs 1 schreef over de hemelsferen.

In Efeziërs 4 brengt Paulus zijn grote ontwikkeling van de leerstelling over de kerk tot een climax, zoals gecreëerd en verenigd door en in de Godheid. Paulus verklaart dat de eenheid van de kerk in feite de eenheid is die ‘de Geest u geeft’ (4:3). In poëtische taal vertelt de apostel zijn lezers dat deze eenheid gerelateerd is aan alle personen van de Godheid. We zijn ‘één lichaam’ omdat er ‘één Geest’ is die ons geroepen heeft tot ‘één hoop’ (4:4). Op dezelfde manier hebben we in onze ‘ene Heer’ ook ‘één geloof en één doop’ (4:5). Uiteindelijk is de kerk verenigd omdat we ‘één God en Vader van allen’ hebben ‘die boven allen, door allen en in allen is’ (4:6). De kerk bestaat dus omdat God ons geschapen en geroepen heeft. Daarnaast bestaat de kerk als een verenigd lichaam omdat de God die haar schiep en riep één is: drie personen en toch één God. De kerk kan niet zonder God bestaan of als er geen eenheid is. De kerk kan ook niet één zijn als het niet geworteld is in de bijbelse leer van de ene God in drie personen.

De geestelijke gaven, bestaan, eenheid en missie van de kerk

Na het leggen van een theologisch fundament voor het bestaan en de eenheid van de kerk in de drie-enige God, legt Paulus in Efeziërs 4 op meer praktische wijze uit op welke manier de kerk het lichaam van Christus is en hoe de heilige Geest een rol speelt bij de eenheid.

Hiervoor keert Paulus terug naar enkele thema’s uit hoofdstuk 1: Christus’ verheffing tot de

troon van God (1:20), zijn verhoging (1:21-22) tot de status van ‘hoofd’ van de kerk, zijn ‘lichaam’ (1:22-23) en de zegening van zijn kerk ‘met talrijke zegeningen’ (1:3). Deze zegeningen waren genadegaven van verlossing in Christus: ‘In Hem zijn wij door zijn bloed verlost en zijn onze zonden vergeven’ (1:7), openbaring van het evangelie van Christus (1:7-13) en geloof (1:13, 15).

In Efeziërs 4 volgt de apostel een soortgelijk patroon om te verklaren dat Christus is opgevaren (4:8) en werd verhoogd (4:10). Als ‘hoofd’ van de kerk (4:15) – dat zijn ‘lichaam’ is (4:16) – gaf Christus ‘gaven’ aan zijn mensen (4:8). Deze gaven worden de gaven van Christus genoemd en zijn ook verbonden met ‘genade’: ‘Aan ieder van ons is genade geschonken naar de maat waarmee Christus geeft’ (4:7). Deze gaven zijn echter geen zegeningen voor het redden van zondaars, zoals in Efeziërs 1, maar eerder zegeningen of gaven voor het bekrachtigen van de organisatie, eenheid en missie van de kerk. Paulus benoemt deze gaven als ‘apostelen ... profeten ... evangelisten ... herders en leraars’ (4:11). Elders noemt hij ze genadegaven (charismata; Romeinen 12:6-8; 1 Korintiërs 12:4) of gaven van de Geest (pneumatikois; 1 Korintiërs 12:1), gegeven en verdeeld door de heilige Geest (1 Korintiërs 12:4, 7-11) aan de leden van het lichaam van Christus (1 Korintiërs 12:12-13). Dus hoewel Paulus eenzelfde patroon van thema’s gebruikt in Efeziërs 1 en 4, adresseert hij verschillende aspecten van de kerk. In Efeziërs 1 spreekt de apostel over de verlossing van mensen, terwijl hij in Efeziërs 4 het bestaan, de eenheid en missie van de kerk bespreekt. Daarom geeft de opgestane en opgevaren Heer in Efeziërs 4:8-10 elk lid van de gemeente ‘genade ... naar de maat waarmee Christus geeft.’ Het ‘geven’ of de ‘genade’ is hier een opdracht (4:11) en niet zozeer de genade van verlossing of vergeving. Het is de gift ‘om de heiligen toe te rusten voor het werk in zijn dienst’ (4:12).

Ja, de kerk bestaat uit individuele mensen die gered zijn, maar die verlossing is slechts het begin van het leven dat God voor ogen heeft voor zijn kerk. God schiept een nieuwe mensheid, zijn volk en deze nieuwe gemeenschap wordt door ‘genade’ gebouwd door de Geest (charisma; Efeziërs 4:7). Door de charismata of gaven, werkt de Geest in de kerk ‘totdat wij allen samen door ons geloof en door onze kennis van de Zoon van God een eenheid vormen’ (Efeziërs 4:13). Met andere woorden, totdat we allemaal opgroeien in de ‘tot volle wasdom gekomen volheid van Christus’ (4:13), die het hoofd van de kerk is (4:15).

Er zijn tenminste vijf belangrijke conclusies en implicaties die we uit de theologie van Paulus voor de kerk in Efeze kunnen trekken in hoofdstuk 4:

1. De kerk is geen menselijke organisatie, gebouwd en onderhouden door mensen en voor menselijke doeleinden. De kerk is juist gecreëerd, onderhouden en wordt in haar missie geleid door God zelf.
2. Reflecterend op het beeld van de drie-enige God, is de kerk, en moet dat ook zijn, verenigd. In zijn Hogepriesterlijk gebed, pleitte Jezus bij de Vader dat de kerk één zou zijn. ‘Laat hen allen één zijn, Vader. Zoals U in Mij bent en Ik in U, laat hen zo ook in Ons zijn, opdat de wereld gelooft dat U Mij hebt gezonden’ (Johannes 17:21).
3. Deze eenheid is niet het product van menselijke wil of genialiteit, maar het werk van de Vader, Christus en de heilige Geest die in en door de kerk werken.
4. De drie-enige God bewerkt de eenheid en groei van de kerk door de geestelijke gaven. De geestelijke gaven zijn dan ook geen optioneel programma van de kerk om gebruikt te worden wanneer dat nodig geacht wordt door kerkleden. Het is daarentegen Gods manier om de kerk te laten bestaan, het te onderhouden en te leiden. Het is belangrijk te onthouden dat wanneer wij over de essentie en eenheid van de kerk spreken, Paulus geen hiërarchische en sacramentele structuur voor ogen had voor de kerk. Hij promoot een degelijke organisatie van de kerk, maar de apostel zag de bron voor haar bestaan, eenheid en missie als geworteld in de drie-enige God, die het hoofd van de kerk is, en

in de geestelijke gaven die God heeft gegeven om zijn aanwezigheid en werk in de kerk te bevestigen.

5. De onderwerpen van de Godheid en de geestelijke gaven zijn zo belangrijk voor bijbelse theologie dat de Adventkerk ze in verschillende geloofspunten beschouwt. De Godheid wordt in vijf fundamentele geloofspunten behandeld: in 2 (hier wordt de bijbelse leer van de drie-eenheid besproken), 3 (God de Vader), 4 (God de Zoon), 5 (God de heilige Geest) en 10 (De ervaring van verlossing, waarin de bemoeienis van alle drie personen van de Godheid in de verlossing van de mensheid besproken wordt). De leerstelling van de kerk wordt uitgebreid behandeld in zeven fundamentele geloofspunten: 12 (De kerk), 13 (De rest en haar zending), 14 (Eenheid in het lichaam van Christus), 15 (De doop), 16 (Het heilig avondmaal), 17 (Geestelijke gaven en bedieningen) en 18 (De gave van profetie).

Deel III: Levenslessen

1. Een van de tragische ontwikkelingen in de geschiedenis van welke kerk ook is haar verdeeldheid en uiteenvallen. Leid je klas in de ontwikkeling van een driepunt strategie om je lokale of regionale gemeente verenigd te houden en te laten groeien. Dit met Efeziërs 4:1-16 in gedachten.
2. Wat is, in de beleving van de klas, de relatie tussen iemands bekering, lidmaatschap in de kerk als het lichaam van Christus, en geestelijke gaven?
3. Leid je klas in de bespreking van de volgende vraag: wanneer dacht je voor het laatst aan jezelf, je familie, je vriendengroep, of je gemeente in de zin van geestelijke gaven? Vraag nu aan je klas hoe ze denken dat hun sabbatschoolgroep of gemeente het idee dat geestelijke gaven het werk van de heilige Geest in de kerk zijn, beter overgebracht kan worden. Vraag of er drie manieren genoemd kunnen worden waarin het kerkelijke benoemingsproces geestelijke gaven kan stimuleren om de kerkelijke groei, eenheid en missie te bevorderen.
4. Misschien is het moeilijk een middel uit te vinden om nederigheid, vriendelijkheid en geduld te meten. Maar als zo'n middel zou bestaan, welk niveau zou je dan bereiken op elk van deze onderdelen, denk je? En je vrienden? Of je gemeenteleden? Vraag de klas naar drie manieren om de ware bijbelse waarden van nederigheid en geduld in hun eigen leven en van de gemeente te bevorderen om zo tot een hechtere eenheid te komen.

LES 8: Christus vormt levens, de Geest inspireert woorden **12 – 18 AUGUSTUS**

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 4:22-24

We bestuderen: Efeziërs 4:17-32; Kolossenzen 3:1-17; Zacharia 3:3-4; Zacharia 8:16; Jesaja 63:10; Romeinen 8:16, 26-27.

Inleiding

Nadat hij heeft uitgelegd hoe een volwassen christelijke gemeente eruitziet en handelt, in de heilige Geest en in Christus, illustreert Paulus het bestaan van de gemeente met praktische voorbeelden. Hij gebruikt de wereldwijde metafoor van de menselijke kleding – het dragen van kleding en het verwisselen ervan – om de verandering van persoonlijke identiteit te illustreren die optreedt wanneer Christus iemands leven verandert door de inwoning van de heilige Geest. Je aansluiten bij het christendom is als het achterlaten van een set kleding die je oude identiteit bevatte. Vervolgens trek je een nieuw stel kleren aan en geeft daarmee de indruk aan andere mensen dat er een hele nieuwe persoon is verschenen. Maar christen worden is niet hetzelfde als tijdelijk van kleding verwisselen en ze later weer aan te trekken. Als Paulus verwijst naar het uittrekken van de kleding, bedoelt hij dat je het niet alleen uittrekt, maar ook wegdoet, er afstand van neemt.

En zo laten we achter, doen we weg, gooien we weg de ‘waardeloze troep’ (Filippenzen 3:7-8) van de heidense wereld, inclusief het zondige wereldbeeld en levensstijl van het koninkrijk van deze wereld. In plaats daarvan ontvangen we een nieuwe identiteit, een nieuw inwonerschap en een nieuwe ID, die ons paspoort is tot Gods rijk. Dat nieuwe ID is echter meer dan een papieren certificaat of een plastic pasje. Het duidt op een waarachtige verandering in het wereldbeeld, de levensstijl, het karakter en de relaties van een persoon met andere leden van de kerk en mensen daarbuiten. Dit nieuwe leven is echter geen vernieuwend denken, gebaseerd op menselijke filosofie en ideologie (Johannes 1:12-13). In plaats daarvan is deze identiteit kwalitatief een nieuw leven. Dat nieuwe leven kan alleen bestaan wanneer de persoon Christus ontmoet en Hem in zijn/haar leven aanvaart, en als de persoon toestaat dat de heilige Geest in hem of haar werkt.

Lesonderwerpen

De les van deze week kent drie hoofdthema's:

1. Het nieuwe christelijke leven kent een kwalitatief contrast met het oude wereldse leven.
2. Een verandering van leven en identiteit is alleen mogelijk in Christus en de heilige Geest.
3. De aanwezigheid van de heilige Geest in ons leven leidt tot een verandering in ons wereldbeeld, onze identiteit, levensstijl, taalgebruik, houding en relaties.

Deel II: Commentaar

Wereldbeelden, levensstijlen, zending tussen culturen, kritische contextualisatie en bekering

De moderne maatschappij hecht waarde aan inclusiviteit, acceptatie, behoud en bevordering van plaatselijke culturen, levensstijlen en wereldbeelden. De ouderwetse zendelingen ontvangen kritiek omdat ze de lokaal-nationale, of tribaal-culturele, gebruiken negeren. Zij modelleren lokale en regionale gemeenten in het zendingsveld naar westerse interpretaties van het christendom en de levensstijl die daarbij hoort. Hoewel een kritische contextualisatie

zeker op zijn plaats is in het zendingsveld, zijn er toch twee belangrijke vragen die gesteld moeten worden: welke elementen van de lokale cultuur kunnen gevierd en behouden worden en welke elementen ervan zijn deel van de 'oude mens' en moeten daarom verworpen worden als zondig en als van 'deze wereld'?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden, dienen diverse zaken besproken te worden. In de eerste plaats zien we dat Paulus in Efeziërs 4:17-32 de wereld van zonde, ijdelheid, onverschilligheid, duisternis, onreinheid, boosheid, roddel en bedrog (4:17-22, 25, 31) tegenover de wereld zet van Gods genade, rechtvaardigheid, kennis, licht, reinheid, eerlijkheid, vriendelijkheid, medeleven, vergeving en waarheid (4:25-29, 32). Uiteindelijk beoordelen we een cultuur of levensstijl niet op basis van een ideologie of filosofie, zoals de rede, macht, modernisme, pragmatisme, utilitarisme of postmoderniteit. Het bijbelse principe om een cultuur of levensstijl te beoordelen is: 'Maak Gods heilige Geest niet bedroefd, want Hij is het stempel waarmee u gemerkt bent voor de dag van de verlossing.' – Efeziërs 4:30. Wanneer dit principe wordt toegepast, zien we Gods liefde voor ons en onze liefde voor Hem in actie en wordt de rechtvaardigheid van God geopenbaard.

Als tweede punt zien we dat Paulus het niet heeft over antropologie of het behoud van de culturele erfenis van de wereld. Hij bemoeit zich niet met het rangschikken van culturen en het beoordelen ervan in het licht van andere. Hij roept daarentegen alle culturen op, Joods of heidens, zichzelf te beoordelen in het licht van het evangelie van Christus Jezus en in het licht van de cultuur en levenswijze in zijn rijk. Paulus heeft in zijn brief heel wat aan te merken op de Joodse cultuur en doet een oproep tot bekering. Op dezelfde manier laat Paulus de heidenen weten dat zij welkom zijn in het rijk van God, zijn verbond en zijn kerk. Maar hij aarzelt niet om veel van de heidense wereldbeelden (polytheïsme mythologie, filosofie) en levenswijzen te bestempelen als ijdel en zondig (4:18-19). Als het evangelie dan ook de zonde in het leven van gemeenteleden en in hun culturen toont, worden zij opgeroepen deze zonden te belijden en te verwerpen. Anders is de verlossing niet langer verlossing van zonden, maar een culturele rechtvaardiging voor een tolerante en zondige levensstijl.

Zeker, we mogen tot God komen zoals we zijn, in onze zondige vossen, maar het is niet de bedoeling dat in die vossen blijven rondlopen. We komen juist tot God om die vossen te kunnen afleggen, gewassen te worden en om een 'nieuw leven te leiden' (Romeinen 6:4). Zonder dit begrip zal het christendom zijn kracht en boodschap van verlossing verliezen. Het christendom is niet de religie van bevestiging van de mensheid in zijn zondige levensstijl. De bijbelse boodschap daagt echter alle volken, stammen, talen en culturen uit zichzelf te beoordelen in het licht van de Bijbel en Gods reiniging en werking van de heilige Geest in vernieuwing van het leven te aanvaarden. In het evangelie van Paulus kunnen we het ons niet veroorloven zondige aspecten van ons leven te blijven verdedigen op grond van culturele gebruiken of wereldbeelden. Alles wat zondig is, is in feite uiteindelijk zelfdestructief. Zonde vernietigt culturen en volken in plaats van ze te verhogen en te vormen.

Ten derde zien we dat God diversiteit en culturele expressie toejuicht, zolang het in overeenstemming is met het evangelie van zijn rijk. Daarom roept het evangelie ook niet op tot volledige uniformiteit van alle culturen. Wanneer een cultuur wordt gebouwd op de waarden en levensstijl van Christus, zal het voorspoed kennen en verrijkt worden.

In een artikel in *Ministry* magazine van 1992, schrijft Børge Schantz (1931–2014), een gevierd zendeling binnen de Adventkerk, over drie leidende principes van contextualisatie voor de adventistische benadering in het bedrijven van zending tussen culturen:

Ten eerste moet de zendeling die in verschillende culturen werkt, de bijbelse verhalen op de juiste manier begrijpen en ze uitleggen vanuit hun oorspronkelijke context.

Ten tweede is het belangrijk dat de zendeling een nauwkeurig onderscheid maakt tussen universele bijbelse leer en de principes die daarbij horen, en zijn eigen culturele normen en ervaringen.

In de derde plaats is het belangrijk dat de zendeling een waarachtige en diepgaande interesse toont in, en begrip heeft van, de cultuur van de mensen die hij of zij op dat moment dient. Wanneer al deze elementen worden toegepast, is het ultieme contextualisatie principe dat de bijbelse vereisten de nieuwe leer en handelingen van de bekeerlingen dienen te bepalen, terwijl er nog steeds oog is voor diverse elementen van de plaatselijke cultuur. Schantz deed een 'waarschuwing' met de verantwoordelijke leiders voor zending en evangelisatie van de Adventkerk: 'Christelijke kerken kennen de verleiding de pure leer en ethiek los te laten wanneer zij kritiekloos aanvaarden dat het woord van God altijd en onder alle omstandigheden cultureel en historisch gerelateerd is. Het contextualistische proces plaatst ons voor zeker voor enkele problemen. Het aanpassen van bijbelse leerstellingen aan de culturen van de wereld brengt de overbrenger in contact met elementen die verkeerd, boosaardig en zelfs demonisch zijn. Het trieste resultaat van te grote aanpassing is een beschadigend syncretisme, waarbij elkaar tegensprekende religieuze elementen zo geïnterpreteerd worden dat ze naast elkaar kunnen bestaan.' Daarom was de conclusie van Schantz: 'In alle culturen, ook onze eigen cultuur, vinden we elementen die veroordeeld worden door het evangelie. Wat door de Bijbel verworpen wordt, dient ook door zendingen en nationale leiders verworpen te worden.' Dit principe hoeft ons echter niet onverschillig te maken voor de onschuldige cultuur van de lokale bevolking. In plaats daarvan bidt Schantz dat 'de Heer van de zending ons wijsheid geeft om het onderscheid te maken tussen universele zaken die wereldwijd verkondigd moeten worden, en de optionele variabelen van de westerse cultuur.' —“One Message—Many Cultures: How Do We Cope?” *Ministry*, juni 1992, blz. 11.

De nieuwe mensen

In de geschiedenis hebben de aanhangers van filosofieën, ideologieën en machten de mogelijkheid geclaimd om de mensheid radicaal te veranderen. Een voorbeeld van een dergelijke ideologie is het Marxisme, in het bijzonder de manier waarop het in de Sovjetunie werd uitgerold. Gedreven door het optimisme van de jaren zeventig in de vorige eeuw, bevorderden de Sovjets de idee dat zij de menselijke evolutie tot een hoger plan brachten door de volgende 'upgrade' in het menselijke soort, de Sovjets. Zij zouden de oude religies vaarwel zeggen, evenals idealiter hun kapitalistische bagage en zich collectief ontwikkelen tot de nieuwe, marxistische mens. De geschiedenis heeft inmiddels aangetoond dat dit project jammerlijk mislukt is. In plaats dat er een nieuw en beter mensensoort geschapen werd, eindigde het verhaal met het wijdverbreide en minachtende gezegde *homo sovjeticus*. In het bijzonder in de tweede helft van de twintigste eeuw werd het concept van evolutie steeds belangrijker. Theïstische evolutionisten zoals Teilhard de Chardin bevorderden de idee van de exodus van de nieuwe mens, een geestelijk ras. Hoewel Teilhard de Chardin gelooft dat mensen nog steeds begaan zijn met het proces van evolutie uit de dierlijke vorm, zag hij een Omega moment in de toekomst voor zich waar mensen hun oude gewoonten achter zich lieten en zich ontwikkelden tot nieuwe mensen die gekarakteriseerd worden door universele bewustwording en liefde.

Dit zijn slechts twee voorbeelden of ideologieën/filosofieën die zich richten op het drastisch veranderen van de zondige mens tot een 'nieuwe mens.' Hoewel deze filosofieën radicaal lijken, opereren de meeste filosofieën en wetenschappelijke ideeën vanuit de veronderstelling dat zij de macht hebben de mens en de menselijke maatschappij te veranderen. Die aanname toont tenminste twee belangrijke observaties. Aan de ene kant benadrukken al deze bewegingen de diepgewortelde menselijke wens voor een nieuwe mens, met alle diepgaande vernieuwingen die dat ideaal omvat. Aan de andere kant zien we dat al deze filosofieën gedoemd zijn te mislukken, zelfs wanneer er in eerste instantie kleine successen geboekt werden. De laatste demonstratie van dit fenomeen is de opkomst van het postmodernisme,

met zijn kritiek op het modernisme, dat door de wereld werd aanvaard als de mogelijkheid de waarheid ten aanzien van de menselijke oorsprong, zijn ontwikkeling en bestemming te kennen en zelfs dat van het hele universum. Het postmodernisme doet pogingen de nieuwe mens te creëren, maar het is nu al duidelijk dat de filosofie niet het antwoord is voor de nieuwe mensheid. Het onvermogen van de mens zichzelf opnieuw te scheppen of uit te vinden onder de bescherming van filosofie of wetenschap is te wijten aan het uitblijven van het juiste model voor een nieuwe mensheid en de afwezigheid van de macht om de mensheid tot dat nieuwe model te kneden. Het bijbelse christendom biedt beide: Jezus is het model voor de nieuwe mensheid en Hij is ook de bron van kracht om ons te veranderen en te vernieuwen tot zijn glorieus beeld (Johannes 1:12-13).

Deel III: Levenslessen

1. Vraag de mensen in je klas om hun eigen leven onder de loep te nemen en te kijken hoe hun ervaring van de 'nieuwheid van leven' raakt aan alle andere aspecten van het leven. Neem bijvoorbeeld de taalgebruik of de spraak. Hoe vaak gebruiken we 'ik' in een gesprek met anderen? Hoe vaak draait het gesprek om onszelf in plaats van om degenen met wie we spreken? Hoe vaak claimen we het gesprek alleen voor onszelf? Daag de mensen in je klas uit om andere gebieden in hun leven of gedrag te vinden die de genadige en krachtige verandering van de heilige Geest nodig hebben.
2. Sommige mensen zijn sceptisch over de mogelijkheid van verandering in een mens. Paulus was zich bewust van de verslavende macht van de zonde die ons verhindert te veranderen. Toch was hij de meest overtuigde gelovige in de kracht van het evangelie om ons op de meest diepgaande manier te veranderen. De apostel had het volste vertrouwen in deze verandering omdat hij wist waartoe de heilige Geest in staat is. Vraag de mensen in je klas om drie praktische stappen te noemen die ze kunnen delen met iemand die verandering in zijn of haar leven zoekt - iemand die het oude zelf wil achterlaten om verder te gaan in de nieuwheid van Christus, maar bang is om niet te kunnen veranderen of de verandering niet te kunnen volhouden.
3. Het beheersen van negatieve emoties, houdingen of gedrag is een belangrijke zorg in de moderne wereld. Mensen doen een beroep op speciale oefeningen, hulpprogramma's of zelfs klinische behandelingen in de hulp hun emoties en gedrag onder controle te krijgen. Counseling en medische behandeling hebben uiteraard hun plaats en rol in bepaalde gevallen. Wat openbaart de studie van de brief aan de Efeziërs en van de Bijbel in het algemeen over gedragsverandering, verandering van emoties, houding en levensstijl in het leven van een christen? Vraag de mensen in je klas naar drie levensveranderende principes die ze hebben ontdekt in de studie van de brief aan de Efeziërs. Hoe kunnen die principes nuttig zijn voor henzelf, andere gemeenteleden of mensen in de maatschappij?

LES 9: Verstandig leven *19-25 augustus*

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 5:15-17

We bestuderen: Efeziërs 5:1-20, 1 Korintiërs 5:1-12, Openbaring 16:1-16, Kolossenzen 4:5, Spreuken 20:1, Spreuken 23:29-35, Handelingen 16:25.

Inleiding

Wereldbeeld en identiteit bepalen waarden en wijsheid. Een heidens wereldbeeld zal gepaard gaan met een aantal waarden en een zekere mate van wijsheid. Gods rijk en zijn wereldbeeld, zijn waarden, genereren een heel ander type wijsheid. Daarom roept Paulus de christenen niet op de wijsheid van een van de toen geldende filosofieën te omarmen, of de Grieks-Romeinse trots te kopiëren in hun streven naar deugdelijkheid. Naar zijn mening is de christelijke wijsheid geworteld in Gods opofferende liefde, in het licht van Christus en zijn pure moraal. De wijze christen keert zich af van de wijsheid van de wereld, die zich uit in zelfzuchtige seksuele losbandigheid, op zichzelf gerichte opschepperij en het drinken van wijn. De wijze christen zal juist wakker geschud worden uit de ‘ingeslapen’ wereld, verlicht worden door het evangelie, bekrachtigd door de aanwezigheid van de heilige Geest, grijpend naar de verlossing en ... in aanbidding zijn tot God.

Het verschil tussen de wijsheid van de wereld en de wijsheid van God bestaat uit het begrijpen van wie het onderwerp van aanbidding is: ikzelf of God? Op wie ben ik gericht: mezelf of God? Waar ben ik mee gevuld: mezelf of God?

Lesonderwerpen

De les van deze week benadrukt drie hoofdthema's:

1. Christelijke wijsheid is geworteld in Gods openbaring van het licht van Christus.
2. Christelijke wijsheid is geen verzameling van spitsvondige uitspraken over het leven. Het is juist een levensstijl, een levenswijze die is gevormd door de heilige Geest, volgens het patroon dat ons in Christus is gegeven.
3. Christelijke wijsheid gaat over verlossing en aanbidding.

Deel II: Commentaar

De wijsheid komt van boven

Het is bijna onmogelijk aan Paulus te denken zonder te erkennen dat hij in zijn geschriften over praktische aspecten van het christelijk leven altijd wijsheid in het gesprek betreft. De oude wereld was doordrenkt met discussies over wijsheid. Nog maar enkele eeuwen voor Paulus werd in Griekenland de zogenaamde ‘filosofie’ geboren: de liefde voor wijsheid. Deze filosofie distantieerde zich af van de oude Griekse mythologische wijsheid, waarin Zeus, Metis (de eerste vrouw van Zeus), Athene (hun dochter) en Apollo op verschillende manieren met wijsheid werden geassocieerd. Al deze godheden werden door mensen geraadpleegd en werden beschermheiligen van diverse steden of bevolkingsgroepen. Zo geloofde men bijvoorbeeld dat mensen die wijsheid zochten op diverse levensgebieden, toegang konden krijgen tot de gedachten van Apollo en zo zijn kennis gebruiken. Die toegang werd verschaft door Pythia, de priesteres van de tempel van Apollo, ook wel bekend als het orakel van Delphi. Maar naast de zoektocht naar wijsheid via Pythia, kwam de bezoeker van de tempel

ook in aanraking met het onderwijs via diverse spreuken die de wijsheid van Delphi bevatten. Drie van deze waren erg in trek: 'Ken jezelf', 'Alles met mate' en 'Zekerheid leidt tot de ondergang.' Andere spreuken onderwezen de Griekse manier van leven, van het respecteren van de goden tot het leiden van een ethisch verantwoord leven of het opofferen van iemands jeugd voor het land.

Hoewel de filosofen, ofwel 'liefhebbers van de wijsheid,' de mythologische aspecten van hun oude religie afwezen, plaatsten zij zichzelf in de lijn van opvolging van het orakel van Delphi. Aan de ene kant verklaarden de filosofen dat Pythia Socrates had uitgeroepen tot de meest wijze man van Griekenland. Aan de andere kant maakten de filosofen gebruik van de wijsheid van Delphi, vooral van de eerste spreuk, 'ken jezelf.'

Vanwege deze uitspraak stond de Griekse filosofie aan de basis van de westerse denkwereld in de zoektocht naar wijsheid door een beroep te doen op de menselijke rede. Diezelfde rede werd gebruikt als basis voor de ethiek en de Griekse levenswijze. Andere filosofieën, met name in het oosten, bouwden op hetzelfde menselijke fundament. Het Boeddhisme is bijvoorbeeld een voorstel voor een manier van leven die zijn kern vindt in de menselijke ervaring en psychologie. Ondanks de enorme diversiteit in filosofische scholen, zowel in het westen als het oosten, is er steeds een gedeelde basis in het principe 'ken jezelf.' Dit principe toont aan dat deze filosofieën een mensgerichte poging vertegenwoordigen om de ultieme realiteit van het leven te begrijpen. Daarom introduceren zij een manier van leven, van besluitvorming en gedrag, gebaseerd op menselijke zelfreflectie en de menselijke rede. Door dit te doen, in het westen en oosten, wees de menselijke wijsheid de goddelijke openbaring af, of verwijderde zich er steeds verder van.

Aan de andere kant is een fundamentele karakteristiek van de bijbelse wijsheid juist dat het geworteld is in goddelijke openbaring. Zowel Paulus als Jakobus noemen karakteristieken van wijsheid die andere filosofen ook uitdragen: kalmte, balans, matigheid, recht, en dergelijke. Jakobus karakteriseert de christelijke wijsheid echter als komend 'van boven' (Jakobus 3:17) en niet 'aards, ongeestelijk, demonisch' (Jakobus 3:15). Paulus ontwikkelt hetzelfde contrast tussen christelijke en wereldlijke wijsheid door een beroep te doen op het concept van licht tegenover duisternis. Daarom waarschuwt hij de Efeziërs zich niet te laten misleiden 'met loze woorden' (Efeziërs 5:6) of de 'vruchteloze praktijken van de duisternis' (Efeziërs 5:11), want het is niet wijs om je door dergelijke zaken te laten misleiden.

Maar waarom beschrijft Paulus de wijsheid van de wereld op zo'n sombere manier? Gaven de filosofen van de wereld niet ook goede adviezen en onderwezen ze geen manier van leven die gebaseerd was op recht en wederzijds respect? Ja, velen van hen deden dat. Maar ongeacht hoe nobel een manier van leven door wereldlijke filosofen ook adviseert, het zou altijd gebrekkig en incompleet zijn en gebaseerd op de verkeerde uitgangspunten, omdat het de mogelijkheid van goddelijke openbaring buiten beschouwing laat. Het probleem van wereldse filosofieën ligt niet zozeer in wat ze bevestigen, maar juist in hetgeen ze afwijzen of ontkennen. Een filosoof heeft wellicht een correct inzicht over een bepaald deel van het leven, maar de afwijzing van de mogelijkheid van goddelijke openbaring en zijn macht om in te grijpen in de wereld, maakt zijn filosofie waardeloos inzake verlossing en inwonerschap in het rijk van God. Daarom werd seksuele onreinheid bijvoorbeeld niet als problematisch gezien in de ethiek van de meeste filosofen. En zelfs wanneer filosofen seksuele onthouding aanbevelen, deden ze dat in het algemeen gesproken vanwege de verkeerde redenen.

Ellen White schrijft: 'Veel handelingen die doorgaan voor goede werken, zelfs daden van liefdadigheid, worden bij nadere beschouwing uitgevoerd vanuit een verkeerde motivatie. Velen ontvangen lof voor deugden die zij niet bezitten. De Onderzoeker van harten kijkt naar de motieven en vaak zijn de daden waarvoor veel waardering wordt uitgesproken door mensen gemotiveerd door zelfzuchtige motieven en hypocrisie. Iedere handeling in ons leven, geweldig en prijzenswaardig of onderhevig aan tucht, wordt door de Onderzoeker van harten

beoordeeld naar de motieven die eraan ten grondslag liggen.’ —*Testimonies for the Church*, deel 2, blz. 512.

Aan de andere kant zijn hun woorden ‘leeg’ omdat deze filosofieën niet de kracht hebben van genade, het uitwissen van schuld, vergeving, of de kracht van de Geest om ons te veranderen en te helpen Gods manier van leven te omarmen. In een brief beschrijft Ellen White het belang van motivatie en openbaring in relatie tot waarheid en filosofie: ‘Geloof in een leugen heeft geen heiligende werking voor het leven of het karakter. Geen fout is waarheid, of kan tot waarheid gemaakt worden door herhaling, of door erin te geloven. Eerlijkheid zal niemand redden van de gevolgen van het geloof in een leugen. Zonder eerlijkheid bestaat er geen ware religie, maar oprechtheid in een verkeerde religie zal niemand redden. Ik kan volkomen oprecht zijn in het volgen van de verkeerde weg, maar het zal nooit de goede weg worden waarop ik mijn einddoel kan bereiken. De Heer wil niet dat we goedgelovig zijn en dat vervolgens het geloof noemen dat heiligt. De waarheid is het principe dat heiligt en daarom is het belangrijk dat wij de waarheid kennen. We moeten geestelijke zaken met geestelijke zaken vergelijken. We moeten alle dingen onderzoeken, maar alleen dat vasthouden wat goed is en wat het goddelijke stempel draagt. Daarmee vinden we de juiste motieven en principes die ons moeten aanzetten tot actie.’ —*Selected Messages*, boek 2, blz. 56.

De christelijke weg die Paulus schetst is daarom gebaseerd op de openbaring van God in Christus Jezus. Alleen de bijbelse God, die ons schiep, kan ons openbaren wie Hij is, wie wij zijn en hoe we een gelukkig leven kunnen leiden. Alleen God kan ons de genade en kracht schenken om dat leven te leiden in zijn rijk.

Licht der lichten

In Efeziërs 5 zegt Paulus niet dat de Efeziërs ‘in de duisternis’ waren, maar dat zij ‘duisternis’ waren (5:8). Maar ‘nu bent u licht, nu u de Heer toebehoort,’ (5:8). Daarom roept hij de Efeziërs op de weg te gaan van de kinderen van het licht (5:8) en legt hij uit dat de weg van het licht gaan betekent dat zij goedheid, gerechtigheid en waarheid voortbrengen (5:9). Het betekent ook dat leven op een manier die ‘de wil van de Heer’ is (5:10) en dat ze leven in het licht van Christus, verlicht door Christus (5:13-14). Zo zijn we dus licht ‘in de Heer’ (5:8) omdat we verlicht worden door Christus (5:14).

Adventistische theologie voor levensstijl

Als Adventisten hebben wij levensstijl ingepast in onze lijst van leerstellingen. Zoals Paulus al aangeeft, is levensstijl geen onbelangrijk aspect van het christendom, maar juist de kern ervan, met name het uitdragen en voorleven van het christelijk leven. Adventisten benadrukken de bijbelse leer voor een christelijke leefwijze in twee fundamentele geloofspunten: 19 (De wet van God) en 22 (Het gedrag van de christen). Tevens wordt het gegeven dat we onze veranderde leefwijze in Christus als essentieel zien, gereflecteerd in onze kerkelijke tucht en onze herhaalde oproepen voor opwekking en hervorming.

Deel III: Levenslessen

1. Vraag de mensen in je klas hoe zij tegen wijsheid aankeken voordat ze christen werden. Wat betekende wijsheid toen voor hen? Vraag je klas een definitie van wijsheid op te schrijven vanuit christelijk oogpunt. Vraag iedereen zijn of haar bevindingen met de klas te delen.
2. Vraag je klas of ze over de volgende vragen na willen denken: Wat betekent ‘verlicht zijn’ en ‘wandelen in het licht’ in jouw plaatselijke context? Hoe vergelijken deze

concepten zich met de bijbelse visie van ‘verlicht zijn’ en ‘in het licht wandelen’? Wat betekenen deze uitgangspunten voor jou persoonlijk?

3. Soms worden christenen ervan beschuldigd de wijsheid te onderdrukken en de ontwikkeling van menselijke kennis te hinderen. Sommige mensen zien christenen als arrogant en onverschillig ten opzichte van wereldse wijsheid. Hoe kunnen wij, als adventistische christenen, de zoektocht van de wereld naar wijsheid waarderen; leren van de wijsheid van onze voorouders; nederig zijn ten aanzien van onze eigen wijsheid, zoals we die hebben ontvangen van God en niet van onszelf; en toch verkondigen dat God de ware en enige bron van wijsheid is? Bespreek de antwoorden in de klas.

LES 10 Huwelijkspartners: samen naar het kruis *26 augustus – 1 september*

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 5:25-27

We bestuderen: Efez. 5:21-33; Filip. 2:3, 4; Ezech. 16:1-14; 2 Kor. 11:1-4; Gen. 2:15-25.

Inleiding

Eenheid loopt als een gouden draad door Paulus' brief aan de Efeziërs. Eenheid heeft niet alleen betrekking op de relatie tussen de Joden en de niet-Joden in de gemeente (Efeziërs 2). Op allerlei plekken in de brief bespreekt Paulus hoe eenheid door de drie-enige God tot stand gebracht wordt; door verlossing; door de doop; door het geloof; door gaven van de Geest; door de aanwezigheid van de Heilige Geest in ons; door de verandering van onze manier van leven, naar het voorbeeld van Christus; en door wijsheid van christenen. Uiteindelijk is volgens Paulus eenheid in al haar facetten slechts mogelijk in Christus.

Paulus leidt zijn volledige bespreking van de eenheid van de kerk als het nieuwe mensdom naar waar zij thuishoort: naar het gezin. Als er ooit een voorbeeld van of model voor eenheid is geweest, dan is dat wel het gezin. Een gezin kan alleen in Christus echt een eenheid zijn, zoals de niet-joden en de joden in Christus één zijn en zoals alle gemeenteleden in één lichaam verenigd zijn, namelijk het lichaam van Christus. In gezinnen zullen de echtgenotes zich in Christus aan hun echtgenoten onderwerpen en de echtgenoten zullen hun echtgenotes 'in de Heer' liefhebben. Het goddelijke aspect in de huwelijksrelatie betekent dat we tegen het gezin aan moeten kijken zoals God dat doet. Dit goddelijke aspect betekent ook dat het gezin moet beantwoorden aan de functie en het doel die door de Heer daaraan gegeven zijn: 'één vlees', een onverbreekbare eenheid. De twee zijn één, maar niet alleen vanwege wederzijdse voordelen, maar omdat God hen zo schiep, omdat God hen opdroeg zo te zijn. De eenheid van het gezin verwijst naar iets buiten zichzelf, op dezelfde manier als de eenheid van de kerk naar de eenheid van de drie-enige God en zijn relatie tot de mensheid verwijst.

Lesonderwerpen

Deze studie richt zich op drie belangrijke onderwerpen:

1. Het door Paulus behandelde onderwerp 'eenheid' gaat verder met het christelijke gezin, zoals dit tot uitdrukking komt in de verhouding van man en vrouw.
2. De enige manier waarop het echte christelijke gezin zijn eenheid bewaart is door 'in de Heer' te zijn. Dit betekent dat man en vrouw zich aan elkaar onderwerpen zoals dat door God bij de schepping bedacht is en zoals het in zijn verlossingsplan door Jezus' zelfopofferende liefde voor de mensheid bevestigd is.
3. In een gezin dat echt 'in de Heer' is zullen geen omgangsvormen zijn waarin sprake is van misbruik, zoals overspel of geweld, omdat zowel de man als de vrouw zullen leren hoe zij elkaar in de Heer kunnen respecteren en liefhebben.

Deel II: Commentaar

Paulus' theologie over het gezin

Efeziërs 5:21-33 is een diepgaande christologische en ecclesiologische bespreking. Zoals Paulus ook elders in zijn brieven doet vermengt hij een stevige theologische bespreking (van de leer over Christus en de leer over de kerk) met zijn praktische overwegingen. In de ogen van Paulus bestaat bijbelse theologie niet simpelweg alleen voor het enige doel van het

ontwerpen van een samenhangend en mooi intellectueel systeem; de praktische boodschap van de apostel is altijd gebaseerd op het stevige fundament van bijbelse theologie. Om deze reden heeft de apostel het niet over het gezin op een manier alsof dit onderwerp een bijzaak is, waar iets aan gedaan zou kunnen worden met een paar oplossingen uit de algemene filosofie, psychologie of sociologie. Nee, hij zet zijn bespreking van het gezin in de context van fundamentele christelijke geloofsopvattingen: over God, de schepping, Christus, de verlossing en de kerk. Feitelijk gebruikt Paulus hier niet het gezin ter illustratie van deze geloofsopvattingen, maar wel deze geloofsopvattingen ter illustratie van het christelijke gezin! Net als wanneer Paulus het over de kerk heeft, accepteert hij niet dat de behandeling van het christelijke gezin door de werkelijkheden van onze in zonde gevallen menselijke natuur en maatschappij bepaald wordt. Nee, hij volgt het uitlegkundige principe van Jezus, die terugging naar het begin ('Maar dat is niet vanaf het begin zo geweest', Mat. 19:8). Dit helpt de christelijke kerk en haar theologie zich af te stemmen op het herstel van de idealen die God voor ons heeft, tegenover het wettigen van de werkelijkheden die aan de zondige wereld eigen zijn. De manier waarop Paulus het gezin tegen de achtergrond van deze fundamentele christelijke geloofsopvattingen bespreekt, laat zien dat aan het christelijke gezin geen compromissen opgelegd mogen worden.

Onderwerpen en liefhebben

Het feit dat Paulus het over 'onderwerp je' en 'heb lief' heeft, waarbij hij naar de relatie tussen man en vrouw verwijst, heeft talloze debatten teweeggebracht, die zelfs aanleiding gegeven hebben tot enkele veroordelingen van het christendom, alsof dit haatdragend ten opzichte van vrouwen zou zijn. Maar deze reacties zijn gebaseerd op een verkeerd begrip van wat Paulus bedoelde.

Verscheidene punten kunnen ons helpen dit gedeelte beter te begrijpen:

1. De manier waarop zowel de man als de vrouw zich gedraagt is een gevolg van onderwerping aan elkaar (Efez. 5:21), die het resultaat is van een vervulling met de Heilige Geest (Efez. 5:18).
2. De vrouw onderwerpt zich aan haar man, niet als aan een chef, maar als aan Christus, haar Verlosser en Beschermmer. Dat de vrouw zich aan haar man onderwerpt houdt in dat zij haar echtgenoot hoogacht, doordat ze hem respecteert, erkent en waardeert als haar beschermer en helper. De Bijbel geeft geen enkele basis voor de gedachte echtgenotes als inferieur aan hun echtgenoten te zien, en, in het verlengde hiervan, als onderworpen aan hen alsof zij hun superieuren waren. Nee, Paulus onderwijst hier de juiste opstelling van nederigheid en respect die de vrouw voor haar man zou moeten hebben. Het feit dat het christendom de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen in Christus verkondigt, mag vrouwen er niet toe brengen dat ze zich arrogant en superieur aan hun echtgenoten gaan gedragen. Nee, de vrouw moet zich trouw opstellen, liefdevol en ondersteunend.
3. Echtgenoten moeten er op hun beurt aan denken dat hun echtgenotes liefde krijgen in termen van zorg en bescherming. De liefde van de man voor zijn vrouw is vergelijkbaar met de zelfopofferende liefde van de Heer voor de kerk. Paulus leert mannen de juiste houding van nederigheid, waardering en liefde voor hun echtgenotes te hebben.
4. Het is waar dat Paulus de onderworpenheid van de vrouw met die van de kerk vergeleek, en de liefde van de echtgenoot met de liefde van Christus. Maar Paulus maakte deze vergelijking niet globaal en haalde theologische begrippen niet door elkaar. Hij verschaftte dan ook geen basis voor hiërarchische verhoudingen tussen mannen en vrouwen of voor een sacramentele kijk op het huwelijk. Integendeel, de apostel verklaart zijn vergelijking direct en legt zeer zorgvuldig uit wat hij precies bedoelde en wat de punten van vergelijking zijn. Die vergelijking verwijst naar de houdingen en vormen van onderdanigheid aan elkaar en van liefde betoon.

Johannes Chrysostomus (A.D. 347 – 407), de beroemde prediker en patriarch van de kerk in Constantinopel, gebruikte zijn beste homiletische vaardigheden ter beschrijving van de liefde van de echtgenoot voor zijn vrouw:

'Zou u willen dat uw vrouw u gehoorzaamt, zoals de kerk aan Christus gehoorzaam is? Neem dan dezelfde voorzorgen voor haar, zoals Christus dat voor de kerk doet. Ja, zelfs als het voor u noodzakelijk zou zijn uw leven voor haar te geven, ja, en u tienduizend keer in stukken te laten snijden, ja, en welke vorm van lijden dan ook te verdragen en te ondergaan, weiger dat dan niet. Hoewel u dit alles zou moeten ondergaan, zult u niet, nee, zelfs dan niet, iets hebben gedaan zoals Christus gedaan heeft. Want u doet het uiteraard voor iemand aan wie u reeds verbonden bent; maar Hij deed het voor iemand die Hem haar rug toekeerde en Hem haatte (de gemeente, vert.). Gedraagt ook u uzelf daarom op dezelfde manier ten opzichte van uw vrouw, op dezelfde manier als Hij haar die Hem de rug toekeerde, die Hem haatte, en verwierp, en minachtte, aan zijn voeten bracht, niet door bedreigingen, noch door geweld, noch door angst, noch door iets anders wat daar op lijkt, maar door zijn onvermoeibare liefde. Ja, hoewel u ziet dat ze op u neerkijkt, u minacht en u geringschat, zult u haar toch aan uw voeten kunnen brengen door uw grote zorgzaamheid voor haar, door genegenheid en door vriendelijkheid. Want er bestaat niets krachtigers om te hanteren dan deze verbintenissen, en dat geldt vooral voor man en vrouw.

Uiteraard zul je een dienstknecht misschien door angst kunnen inbinden; nee, zelfs hem niet, want hij zal spoedig vertrekken en weg zijn. Maar de partner van je leven, de moeder van je kinderen, de basis van elke vorm van blijdschap die je hebt, mag je nooit met angst en bedreigingen boeien, maar alleen met liefde en een goed humeur. Want wat voor soort eenheid is dat, wanneer de vrouw voor haar man beeft? En wat voor soort plezier zal de man zichzelf doen, als hij net zo bij zijn vrouw in de buurt blijft als bij een dienstknecht, en niet als bij een vrouw die eigen keuzes mag maken? Ja, hoewel u van alles van haar te verduren kan hebben, geef haar niet een fikse uitbrander; want ook Christus deed dit niet' – *Homilies of St. John Chrysostom, Archbishop of Constantinople, on the Epistle of St. Paul the Apostle to the Ephesians*, in Philip Schaff, ed., *Saint Chrysostom: Homilies on Galatians, Ephesians, Philippians, Colossians, Thessalonians, Timothy, Titus, and Philemon* (Grand Rapids, MI: Eerdmans Printing Company, 1983), vol. 13, p. 144.

De adventistische leer over huwelijk en gezin

De theologie over het gezin is zo belangrijk dat enkele christelijke kerken het gezin hebben opgenomen in de lijst met hun geloofspunten (zie b.v. de Westminster Confession of Faith, artikel XXIV). Helaas zijn enkele kerken, zoals de Rooms-Katholieke Kerk, de Oosters-Orthodoxe Kerk en Anglicaanse kerken de extreme kant op gegaan door het huwelijk en het gezin als een sacrament te beschouwen.

De opvatting van zevende-dags adventisten over het gezin, waarbij vooral aandacht besteed wordt aan huwelijksrelaties, komt tot uitdrukking in geloofspunt 23: 'Het huwelijk werd in Eden door God ingesteld. Jezus onderstreepte dat het huwelijk een levenslange verbintenis is tussen man en vrouw in liefdevolle kameraadschap. Voor de christen is een huwelijk bindend jegens zowel God als de partner en behoort alleen aangegaan te worden door partners die van hetzelfde geloof zijn. Wederzijdse liefde, eer, respect en verantwoordelijkheid zijn de bouwstenen van deze relatie, die de liefde, heiligheid, hechtheid en het blijvende van de band tussen Christus en zijn kerk weerspiegelen. ... Ofschoon sommige gezinsrelaties verre van ideaal zijn, mogen huwelijkspartners die zich in Christus geheel op elkaar richten, door de leiding van de Geest en de zorg van de kerk, hopen een eenheid in liefde te bereiken. God zegent het gezin, en wenst dat gezinsleden elkaar bijstaan op de weg naar volwassenheid. Ouders moeten hun kinderen opvoeden om de Heer lief te hebben en te gehoorzamen. Door

hun voorbeeld en woorden moeten zij hen leren dat Christus een liefhebbende, altijd tedere en zorgzame tuchtmeester is, die wil dat zij leden van zijn lichaam, het gezin van God, worden. Toenemende gezinshechtheid is één van de kenmerken van de laatste evangelieboodschap' (*Kerkelijk Handboek*, Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten, 2008, 23. Huwelijk en gezin, blz. 35).

De Adventkerk verschaft in officiële verklaringen nog meer stof tot nadenken over het gezin. De onderstaande verklaring die zij in 1996 over 'Het huwelijk' deed, houdt duidelijk verband met Efeziërs 5, hoewel in de verklaring van de kerk geen verwijzingen naar bijbelplaatsen gebruikt worden. Maar het is zo dat enkele punten uit deze verklaring benadrukken dat het huwelijk en het gezin in theologisch opzicht belangrijk zijn:

Ten eerste brengt de verklaring het huwelijk in verband met de aard van de bijbelse, drie-enige God: 'Uit de verscheidenheid van de twee menselijke geslachten komt voort, dat de eenheid van het huwelijk op een unieke manier de eenheid binnen de verscheidenheid van de Godheid verbeeldt.'

Ten tweede symboliseert het gezin de verhouding waarin God en de mensheid tot elkaar staan: 'Op allerlei plekken in de Schrift wordt de heteroseksuele eenheid in het huwelijk verheven als een symbool van de band tussen God en de mensheid. Het is een menselijk getuigenis van Gods zelfopofferende liefde en Gods verbond met zijn volk. De harmonieuze band van een man en een vrouw in het huwelijk verschaft een microkosmos van sociale eenheid die sinds lang bestaat als een kernelement van stabiele samenlevingen.'

Ten derde benadrukt de verklaring dat menselijke gezinnen zich in een zondige staat bevinden en herstel in Jezus Christus en in de Heilige Geest nodig hebben: 'Omdat het huwelijk door de zonde ontaard is, moeten de zuiverheid en de schoonheid van het huwelijk, zoals die door God bedacht waren, hersteld worden. Door een waardering van het verlossingswerk van Christus en van het werk van zijn Geest in mensenharten kan de oorspronkelijke bedoeling van het huwelijk hersteld worden, evenals de verrukkelijke en heilzame ervaring van het huwelijk, die verwezenlijkt wordt door een man en een vrouw die hun levens in het huwelijksverbond samenvoegen' (General Conference of Seventh-day Adventists Administrative Committee, *'Marriage'*, April 23, 1996, te vinden op <https://www.adventist.org/official-statements/marriage/>).

De Adventkerk heeft extra verklaringen uitgegeven, waarin misbruik en geweld in gezinnen veroordeeld worden (General Conference of Seventh-day Adventists Administrative Committee, *'Statement on Abuse and Family Violence'*, uitgegeven door het kantoor van de voorzitter, Robert S. Folkenberg, tijdens de vergadering van de Generale Conferentie in Utrecht, Nederland, van 29 juni tot 8 juli 1995), en vrouwen in verschillende moeilijke situaties versterkt en ondersteund worden (General Conference of Seventh-day Adventists Administrative Committee, *'Statement on Women's Issues'*, uitgegeven door het kantoor van de voorzitter, Robert S. Folkenberg, tijdens de vergadering van de Generale Conferentie in Utrecht, Nederland, van 29 juni tot 8 juli 1995).

Deel III: Levenslessen

1. Wissel met uw studiegenoten van gedachten over manieren waarop hun gezinnen of gemeente een centrum van verzoening binnen gezinnen kan worden, waar echtparen in de grotere gemeenschap verzoening kunnen vinden.

2. Stimuleer de leden van uw studiegroep zich voor te stellen dat ze worden uitgenodigd drie presentaties voor te bereiden als onderdeel van een project waarmee in de samenleving reclame gemaakt wordt voor christelijke huwelijksrelaties. Welke drie onderwerpen zouden zij kiezen, en welke elementen zouden ze vervolgens bij elk onderwerp bespreken?

3. Vraag leden van uw studiegroep drie belangrijke verschillen te benoemen tussen hoe in de Bijbel en in hun plaatselijke cultuur de man-vrouw-relatie binnen het gezin opgevat wordt. Op welke drie manieren zouden zij verhoudingen in de gezinnen waar zij zelf deel van uitmaken, corrigeren, om dicht bij het bijbelse voorbeeld van relaties tussen man en vrouw in het gezin te komen?

LES 11 Christus de allergrootste trouw betonen **2 – 8 september**

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 6:9

We bestuderen: Efez. 6:1-9; Marc. 10:13-16; Kol. 3:21; 1 Petr. 2:18-25; 2 Kor. 5:10; Kol. 3:24, 25.

Inleiding

Nadat Paulus het onderwerp 'eenheid binnen het gezin' besproken heeft, graaft hij in een van de meest controversiële en moeilijke categorieën van eenheid: eenheid tussen generaties en tussen sociale groepen of klassen. Voor deze situaties heeft Paulus dezelfde oplossing van het evangelie: eenheid 'in de Heer'. Paulus adviseert kinderen hun ouders in de Heer te respecteren. Deze uitdrukking plaatst de kinderen al in de sfeer van een christelijk gezin en een christelijke gemeenschap, waarin zijzelf als leden van het gezin van de Heer behandeld worden. Het advies van de apostel voor de ouders is precies in dezelfde geest: behandel je kinderen alsof ze bij de Heer horen. Maar dit principe betekent niet dat kinderen niet opgevoed, gecorrigeerd en onder tucht gesteld kunnen worden. Maar de ouders moeten hun kinderen op dezelfde manier disciplineren als God dat zou doen.

In tegenstelling tot wat sommige mensen die de Bijbel bekritisieren zeggen, omarmde Paulus de slechte instelling van slavernij niet, maar koos ervoor om er op een pastorale, strategische manier mee om te gaan. In navolging van Jezus, die een gewapende, revolutionaire oplossing van het probleem van vervolging of onderdrukking afwees (Jezus droeg Petrus op zijn zwaard in de schede te steken), bepleitte Paulus om dit sociale probleem en andere problemen in Christus op te lossen. De slaven moeten zichzelf als dienstknechten van Christus beschouwen, net zoals Paulus zichzelf zag, en moeten ijverig voor de Here Jezus werken. Anderzijds zouden de slaven hun meesters moeten zien als mensen (als simpelweg aardse meesters) die verlossing nodig hebben, net zoals elk ander zondig mens. De slavenhouders moeten hun knechten als medeburgers in Gods koninkrijk zien en zichzelf als knechten van de hemelse Meester. De maatschappelijke spanning tussen meester en slaaf wordt opgeheven door het feit dat, in de kerk, zowel de meesters als de slaven door Christus op gelijke manier geroepen en aanvaard worden, en met Christus in de hemelse gewesten verhoogd worden. Zij vereren dezelfde God en Redder en worden ertoe opgeroepen hun leven volledig te laten veranderen door de aanwezigheid van de Heilige Geest in hen, naar het beeld van God in Christus.

Lesonderwerpen

Deze studie richt zich op twee belangrijke onderwerpen:

1. Eenheid tussen generaties: De kinderen en hun ouders kunnen echt één met elkaar worden, wanneer zij elkaar in de Heer behandelen.
2. Eenheid tussen maatschappelijke klassen: Slavenhouders en slaven worden alleen in de Heer één, wanneer zij elkaar zien voor wat ze zijn in de Heer: medeburgers van het nieuwe rijk en het nieuwe leven in Christus.

Deel II: Commentaar

Eenheid voor kinderen met hun ouders, voor slaven met hun meesters

In Efeziërs 6:1-9 gaat Paulus verder over de eenheid die God via Christus Jezus aan de

mensheid en de kerk bezorgt. Paulus doet dat door twee gevoelige onderwerpen die met het gezin en de maatschappij te maken hebben, aan te stippen: de relatie tussen generaties en de relaties tussen de slaven en hun meesters. De apostel vertelt de kinderen dat zij hun ouders 'in de Heer' moeten gehoorzamen, want 'dat is juist' (Efez. 6:1, HSV). Het is juist, omdat het Gods gebod is, een gebod met een belofte (Efez. 6:2) over zegeningen en voorspoed (Efez. 6:3). Anderzijds roept Paulus christelijke ouders ertoe op hun kinderen niet verbitterd te maken (Efez. 6:4) door hen lukraak te commanderen. Nee, het is de bedoeling dat de ouders hen bij het opvoeden vormen en vermanen zoals de Heer dat wil (Efez. 6:4), niet volgens hun eigen inzicht. Kinderen dienen te worden opgevoed richting hun eigen volwassen relatie met de Heer. Hoewel kinderen bij het werk van het huisgezin betrokken dienen te worden, moet dergelijk werk een educatief middel zijn, en niet een middel tot uitbuiting of waarmee iets geproduceerd kan worden wat aan de kinderen niet ten goede komt. Ouder-kind-relaties staan aan de basis van de maatschappij. Het is droevig om te zeggen dat verschillende gemeenschappen op uiteenlopende momenten binnen gezinsrelaties getuige zijn geweest van hoe ouders of kinderen misbruikt werden, of van allebei. Paulus is ervan overtuigd dat deze door de zonde veroorzaakte spanning tussen generaties alleen binnen de kerk opgeheven kan worden, wanneer dat in Christus gebeurt.

Paulus roept de christelijke slaven ertoe op hun aardse meesters 'met ontzag, respect en oprechtheid' te gehoorzamen, zoals zij Christus gehoorzamen (Efez. 6:5). Hiermee bedoelt Paulus niet dat hij goddelijke goedkeuring geeft aan iets wat zo duidelijk verkeerd en slecht is als slavernij. Paulus trekt ook geen parallel tussen aardse meesters en Christus. Wat Paulus wel doet is dat hij de nadruk legt op de echtheid van de bekering van de slaven en de meesters.

Wij moeten echte christenen zijn in welke omstandigheid wij ons ook bevinden. In deze zondige wereld worden we vaak tegen onze zin betrokken bij verschillende moeilijke situaties. Sommigen van ons worden door een ziekte uitgeschakeld of beperkt, anderen door een natuurramp of een ramp in de maatschappij, en weer anderen hebben zelfs te maken met het einde van hun leven. Natuurlijk leert in dergelijke omstandigheden de Bijbel ons alles te doen wat in ons vermogen ligt om onze omstandigheden te verbeteren of te veranderen. Meer deze strategie kan niet altijd uitgevoerd worden. In dergelijke omstandigheden is het belangrijkste wat een christen te doen staat vast te houden aan zijn of haar echte geloof en relatie met Christus.

Op soortgelijke manier zegt Paulus tegen de slaven in Efeze: Als je een slaaf bent, zoals Jozef dat in Egypte was, en als je deze verschrikkelijke situatie niet kunt veranderen (1 Kor. 7:21-23), denk dan aan het geheimenis van het evangelie, de zegeningen van Christus in de hemelse gewesten en aan de eer die Hij ons bewees door ons met zichzelf tot de troon van God te verhogen. Denk ook aan het feit dat we allemaal stenen in Gods tempel en leden van zijn lichaam zijn, dat we gemerkt hebben dat ons hart en onze manier van leven, ons gedrag en onze standpunten, diepgaand veranderd zijn, en dat we de macht van de Heilige Geest ervaren hebben die in ons werkt om deze verbazingwekkende veranderingen tot stand te brengen.

Dus werk voor je meester zoals Jozef dat in Egypte deed, doe het goede voor zijn of haar gezin, op dezelfde manier als je voor Jezus zou werken (Efez. 6:6). Dergelijk gedrag is geen kruiperigheid of vleierij. Deze manier van doen is ook geen zelfbedrog of gelijk aan het ontwikkelen van een slaafse houding. Nee, deze opstelling vertegenwoordigt de kern van de houding van een christen in zijn of haar relaties. In welke omstandigheid of sociale structuur een christen zich ook maar moge bevinden, het belangrijkste voor hem of haar is zijn of haar bekering, die zal resulteren in een eerlijke, toegewijde en onberispelijke opstelling waar het om werk gaat en het leven betreft (Efez. 6:6-8).

Anderzijds draagt Paulus christelijke meesters op hun slaven 'op dezelfde manier' te

behandelen (Efez. 6:9): Wees een meester zoals Jezus dat is. De aardse slavenhouders, oftewel rijke en machtige mensen, weten dat Jezus hun meester is. Paulus vernietigt dus de grondslag van slavernij door het christelijke beginsel vast te leggen dat iedereen – zowel slaven als aardse meesters – dezelfde Meester in de hemel heeft, en wel Jezus Christus. Dat is in tegenspraak met de mening dat Paulus slavernij erkent. Alle aardse, maatschappelijke en economische relaties dienen met Jezus Christus verbonden te worden. Slaven leven en werken in de eerste plaats in relatie tot Jezus als hun Meester. Meesters behandelen hun arbeiders zoals Jezus, hun Meester, hen behandelt. Paulus benadrukt dat 'Hij geen onderscheid maakt' (Efez. 6:9). Paulus geloofde in navolging van zijn eigen Meester, Jezus (Mat. 26:51-53), dat door het evangelie van eenheid en liefde in Christus te verkondigen, slavernij als slechte instelling vanzelf zou bezwijken.

Adventistische theologie over kinderen

Zevende-dags Adventisten vinden zowel het huwelijk als kinderen waardevol. De waarde die zij daaraan hechten wordt in fundamenteel geloofspunt nummer 23 op de volgende manier weergegeven: 'God zegent het gezin en wenst dat gezinsleden elkaar bijstaan op de weg naar volwassenheid. Toenemende gezinshechtheid is één van de kenmerken van de laatste evangelieboodschap. Ouders moeten hun kinderen opvoeden om de Heer lief te hebben en te gehoorzamen. Door hun voorbeeld en woorden moeten zij aan hen leren dat Christus een liefhebbende, tedere en zorgzame gids is, die wil dat zij leden van zijn lichaam, het gezin van God, worden, die zowel alleenstaande als getrouwde personen bevat' (Seventh-day Adventist Church, *What Adventists Believe About Marriage and the Family*, te vinden op <https://www.adventist.org/marriage-and-the-family/>).

In andere officiële verklaringen van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten wordt waarde gehecht aan kinderen. Met verwijzing naar o.a. Efeziërs 6:4 beschrijft de verklaring over 'Opvoeding en bescherming van kinderen' kinderen 'als kostbare gaven van God, toevertrouwd aan de zorg van ouders, familie, de geloofsgemeenschap en de samenleving als geheel', en klinkt daarin de oproep dat kinderen behoed moeten worden voor alle vormen van misbruik, geweld en uitbuiting. De verklaring vermeldt dat 'veel kinderen op grond van een bijbelse methode van tucht wreed gestraft worden. Correctie die gekenmerkt wordt door strenge, bestraffende en dictatoriale beteugeling leidt vaak tot wrok en opstandigheid. Een dergelijke wrede tucht wordt ook in verband gebracht met een verhoogd risico op aan kinderen toegebrachte lichamelijke en psychologische schade, evenals met het feit dat het in toenemende mate waarschijnlijk is dat de jongeren hun toevlucht zullen nemen tot dwang en geweld bij het oplossen van hun meningsverschillen met anderen. Daar tegenover staat dat voorbeelden uit de Bijbel en een grote hoeveelheid onderzoek de effectiviteit bewijzen van aangename vormen van tucht, die aan kinderen toestaan dingen te leren door logisch na te denken en de gevolgen van hun keuzes te ervaren. Aangetoond is dat dergelijke mildere maatregelen de waarschijnlijkheid doen toenemen, dat kinderen naarmate ze volwassener worden positieve keuzes zullen maken en waarden van hun ouders zullen omarmen.' Deze verklaring roept de kerken ertoe op een 'veilige plek' voor kinderen te worden en voor 'emotionele en geestelijke genezing' voor beschadigde kinderen te zorgen (Executive Committee of the General Conference of Seventh-day Adventists, *Nurture and Protection of Children*, June 23, 2010, te vinden op <https://www.adventist.org/official-statements/nurture-and-protection-of-children>). Soortgelijke verklaringen werden, inclusief praktische aanbevelingen, in 1997 uitgegeven (*Child Sexual Abuse*, aangenomen door de Spring Meeting of the General Conference Executive Committee, April 1, 1997, in Loma Linda, California) en in 2000 (*Well-being and Value of Children*, aangenomen door de General Conference of Seventh-day Adventists Administrative Committee, voor uitgifte ten tijde van de General Conference Session in Toronto, Canada, June 29 – July 8, 2000). Het is

opmerkelijk dat de Adventkerk verscheidene departementen heeft waarmee in de behoeftes van gezinnen voorzien wordt: Family Ministries, Children's Ministries, Women's Ministries en Youth Ministries.

Adventistische theologie over slavernij

Als zevende-dags adventisten hebben we in onze belangrijkste leerpunten bijbelse opvattingen over maatschappelijke kwesties opgenomen. Hierbij gaat het om zaken als racisme, slavernij en andere sociaaleconomische vormen van ongelijkheid. Deze kwesties worden verbonden met de leer over de kerk, zoals Paulus dat in zijn brief aan de Efeziërs deed. Het adventistische fundamentele geloofspunt nummer 14 (*De eenheid in het lichaam van Christus*) verkondigt: 'In Christus zijn we een nieuwe schepping; onderscheid in ras, cultuur, ontwikkeling en nationaliteit, en verschillen tussen hoog en laag, rijk en arm, mannelijk en vrouwelijk, mogen geen verdeeldheid onder ons teweegbrengen. Wij zijn allen gelijk in Christus, die ons door één Geest in één gemeenschap met Hem en met elkaar verbonden heeft; wij moeten dienen en ons laten dienen zonder partijdigheid of terughoudendheid' (te vinden op <https://www.adventist.org/beliefs/>). Zelfs als de kerk niet gestemd had over een verklaring die met name over slavernij gaat, dan geldt nog dat er aanverwante verklaringen over armoede en menselijke relaties aangenomen zijn, zoals *Homelessness and Poverty* (General Conference president, Neal C. Wilson, July 5, 1990, uitgegeven op de General Conference Session in Indianapolis, Indiana, te vinden op <https://www.adventist.org/official-statements/homelessness-and-poverty>); *Global Poverty* (Executive Committee of the General Conference of Seventh-day Adventists, June 23, 2010, uitgegeven tijdens de General Conference Session in Atlanta, Georgia, June 24 – July 3, 2010, te vinden op <https://www.adventist.org/official-statements/global-poverty>); *One humanity: A Human Relations Statement Addressing Racism, Casteism, Tribalism, and Ethnocentrism* (General Conference of Seventh-day Adventists Administrative Committee in Silver Spring, Maryland, September 15, 2020, te vinden op <https://www.adventist.org/official-statements/one-humanity-a-human-relations-statement-addressing-racism-casteism-tribalism-and-ethnocentrism>).

Deel III: Levenslessen

Lees en bespreek de volgende vragen met uw studiegroep:

1. Misschien ben je in het verleden door je ouders verkeerd of slecht behandeld. Zelfs als dat het geval is, welke drie principes in Efeziërs 5 en 6 zouden je dan nog kunnen begeleiden bij het grootbrengen van je eigen kinderen? Hoe kunnen dezelfde principes je helpen te genezen van de littekens die je hebt opgedaan in de relaties binnen het gezin waar je vroeger deel van uitmaakte?
2. Misschien overtuigen anderzijds het Woord van God, in Efeziërs 6, en de Heilige Geest je ervan dat je je partner en je kinderen verkeerd behandeld hebt. Maak op basis van een nieuwe studie van Efeziërs 5 en 6 een driestappenplan om van deze situatie verlost te worden. Stel dat je dit probleem niet hebt, maar je kent iemand die met een dergelijke situatie worstelt. Hoe kun je hem of haar dan helpen?
3. Als je in het licht van deze studie beseft dat je je ouders langdurig ongehoorzaam bent geweest en hen een hele tijd geminacht hebt, op welke drie manieren kun je deze situatie dan verhelpen?

4. Er schijnt een nauw verband te bestaan tussen vormen van misbruik in gezinnen en de kerk en het vertrek van jongelui uit de kerk. Wat kun je als gezin en/of als kerk aan dit verschijnsel doen? Hoe kunnen we een balans vinden tussen het corrigeren van het gedrag van de jongelui en hen te laten weten dat we onophoudelijk en onwankelbaar van hen houden?

5. De profeet Maleachi profeteerde in Maleachi 3:23 en 24 (NBV) over de terugkeer van Elia naar het volk van God met een boodschap van verzoening tussen generaties. Onze eigen redding is in feite de verzoening die God tussen ons – zijn zondige kinderen – en zichzelf, als onze Vader, tot stand brengt (2 Kor. 5:18-21). Op allerlei plekken in zijn brief aan de Efeziërs heeft Paulus het over deze zelfde verzoening, in Christus, tussen ons en God. Deze verticale verzoening zal in onze gezinsrelaties en in de relaties die we in de maatschappij en op ons werk hebben, weerspiegeld worden. Op welke drie manieren zou uw kerkelijke gemeente in de samenleving een centrum ter bevordering van verzoening tussen generaties en in de maatschappij kunnen worden?

LES 12 De oproep om stand te houden

9 – 15 september

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 6:10, 11

We bestuderen: Efez. 6:10-20; Deut. 20:2; Rom. 13:11-14; 1 Tes. 5:6-8; 1 Kor. 15:23, 24.

Inleiding

Tot dusver heeft Paulus verscheidene fundamentele feiten die met het evangelie te maken hebben met elkaar verbonden: het feit dat de Heer joden en niet-joden, echtgenoten en echtgenotes, kinderen en ouders, slaven en meesters weer één gemaakt heeft; het feit dat onze levens veranderd zijn, dat we opgewekt worden, naar de hemel gaan en met Christus verhoogd worden; het feit dat God ons zegeningen en geschenken gaf; en het feit dat we tot Gods kerk gemaakt zijn, verenigd in de Heer. Betekenen al deze feiten dat de heilsgeschiedenis voorbij is en we verder niets meer hoeven te doen? Geenszins.

In het laatste hoofdstuk van zijn brief herinnert Paulus de Efeziërs en ons allen eraan, dat christenen niet slechts verlore mensen zijn die in groten getale in de schaapskooi van Jezus zitten. Integendeel, Paulus stelt nadrukkelijk dat wanneer christenen zich eenmaal bij het koninkrijk van de Heer aansluiten, zij deelnemen aan de verdediging en bevordering ervan. Het zijn soldaten van het koninkrijk van God. Maar het zijn geen soldaten zoals soldaten van het Romeinse Rijk dat zijn. Het zijn ook geen gewapende opstandige milities. Hun vijand is geestelijk, en dat is ook het geval met hun wapenuitrusting en wapens. Het is een kosmische oorlog die begonnen is in de 'hemelse gewesten' door 'de duivel' en andere 'wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk ... de geestelijke machten van het kwaad' (Efez. 6:11, 12, HSV) tegen de troon van God.

De bron van macht en kracht van christenen zit hem niet in hun eigen spieren, wapenuitrusting, wapens, vaardigheden om te vechten en strategieën. Nee, hun enige bron van macht is, zoals altijd, in de Heer. Ze vechten zoals hun Heer vocht, door slechte en wereldse mogelijkheden met de macht van liefde en gerechtigheid die van het kruis af komt, totaal te vernietigen. Maar het kruis is niet het hunne; het is het kruis van de Heer. Het was de Heer die aan het kruis de overwinning op de machten van het kwaad behaalde; het was de Heer die opstond en opsteeg naar de hemelse gewesten. De Heer Jezus geeft op grond van deze overwinning zijn kerk zijn opstanding, zijn leven en zegeningen (Efez. 1), zijn gaven (Efez. 4) en nu zijn wapenuitrusting (Efez. 6). De christenen vechten, bekleed met Christus' wapenuitrusting, voor een strijd die Hij al gewonnen heeft.

Lesonderwerpen

De studie van deze week richt zich op twee belangrijke onderwerpen:

1. Christenen begeven zich automatisch in een geestelijke strijd van kosmische afmetingen, door zich bij de gemeenschap van de gelovigen aan te sluiten.
2. Maar christenen hoeven zich geen zorgen te maken, want hun kracht en wapenuitrusting zijn van de Heer afkomstig. Alles wat een christen moet doen is ervoor te zorgen dat zijn of haar basis in de Heer is.

Deel II: Commentaar

Aan de zegevierende kant gaan staan

Wanneer Paulus 'ten slotte' zegt (Efez. 6:10), is het niet zijn bedoeling de intensiteit en de verheven beschrijving van zijn kijk op het leven van een christen omlaag te halen. Nee, hij beëindigt zijn brief met een oproep om te strijden. Ja, Paulus' evangelie is weliswaar een vredesboodschap. Het is een soortgelijke boodschap omdat er een oorlog gaande is, waar het gehele universum bij betrokken is, beginnend bij God op de troon in de hemelse gewesten tot aan de laatste persoon in de wereld. Paulus' evangelie is een vredesboodschap, omdat God in deze oorlog de overwinning heeft behaald. Maar de oorlog gaat voor elk van ons door, afhankelijk van welke kant we kiezen. Echte christenen zijn degenen die aan God's zijde staan. Dit verbond zal de strijd voor hun deur brengen. Maar christenen hoeven niet bang te zijn. Integendeel, wanneer ze weten dat ze aan de juiste en winnende zijde van de oorlog staan, moeten ze beseffen dat ze niet aan hun lot zijn overgelaten en dat ze de kracht hebben ontvangen en zijn voorzien van alle benodigde oorlogsuitrusting om de overwinning te behalen. Het enige wat ze moeten doen, is kiezen. Deze keuze is zo belangrijk dat de apostel in Efeziërs 6 zijn oproep aan de christenen om voor God te kiezen drie keer herhaalt (Efez. 6:11, 13, 14)."

Hier sta ik

In 1521 was Maarten Luther (1483-1546) de belangrijkste woordvoerder van de Reformatie geworden. De augustijner monnik, die hoogleraar bijbelse theologie was aan de Universiteit van Wittenberg, kwam tot twee belangrijke conclusies toen hij de Schriften in hun oorspronkelijke talen bestudeerde en waar de theologie van Paulus hem toe dwong. Ten eerste, dat de rechtvaardiging van de zondaar op Gods genade is gebaseerd en door de zondaar in geloof wordt aanvaard; deze gedachte werd omgezet in de protestantse hervormingsbeginselen *sola gratia* en *sola fide*. Ten tweede, dat de Schriften de toereikende openbaring van God bevatten en dat de Bijbel, en niet een kerkelijke vergadering of de paus, de enige en uiteindelijke geloofsleidraad en gezagsinstantie in de kerk is. Deze gedachte werd samengevat in het *sola scriptura*-beginsel van de Reformatie.

Terwijl deze opvattingen in toenemende mate vorm begonnen aan te nemen in de gedachten van Luther, werd hij geïnspireerd door het feit dat Johann Tetzel bij Wittenberg aflaten verkocht, om op te staan tegen grove corruptie in de kerk. Dit deed hij door zijn beroemde 95 stellingen op 31 oktober 1517 te publiceren. Maar in plaats van dat Luther getuige was van een golf van diepgaande reformatie in de kerk, werd hij geconfronteerd met een stortvloed aan aanvallen die erop gericht waren om hem te breken en het zwijgen op te leggen. Tegen de tijd dat de Rijksdag van Augsburg in 1518 plaatsvond, beschouwde Luther de Schrift reeds als de enige basis voor geloof, zedelijkheid en theologie. Maar Luther zat vast tussen zijn groeiende populariteit in Duitsland en de hoge druk van het pausdom. Daarom stemde hij er in 1519 mee in zijn opvattingen niet te publiceren, op voorwaarde dat zijn tegenstanders zouden afzien van aanvallen tegen hem."

Maar toen Luther in 1520 herhaaldelijk werd aangevallen, besloot hij zijn oproepen tot een diepgaande reformatie van de kerk volledig openbaar te maken. Dientengevolge publiceerde Luther een reeks boekjes. In deze boekjes gebruikte de hervormer de Schriften om daarmee (1) de aanspraak van het pausdom op absolute macht over de kerk en de wereld door middel van de daaraan verbonden hiërarchie, en (2) de aanspraak van de kerk op zeggenschap over Gods genade door middel van haar sacramenten en priesterschap, aan de kaak te stellen. In plaats daarvan stelde Luther voor dat de kerk, omdat dit nodig was, terug zou keren naar het beginsel van het priesterschap van alle gelovigen, die door hun geloof rechtstreekse toegang tot God en zijn genade hebben.

De kerk van Rome reageerde via de bul *Exsurge Domine*, die paus Leo X in 1520 schreef. Hierin noemde de paus eenenveertig punten die volgens hem theologische dwalingen in Luthers geschriften waren. Luther werd in hetzelfde jaar geëxcommuniceerd en er werd bevel gegeven dat zijn boeken verbrand moesten worden. Luther reageerde op een soortgelijke manier: toen de pauselijke bul hem in december 1520 bereikte, verbrandde hij deze in het openbaar. De gespannen situatie veranderde in een openlijke oorlog. Karel V, de nieuwe keizer, probeerde orde in zijn rijk te brengen door Luther uit te nodigen voor de Rijksdag in de lente van 1521, in de keizerlijke vrijstad Worms (dicht bij de stad Frankfurt), waar van Luther verwacht werd dat hij verantwoording zou afleggen voor zijn opvattingen en daden. De reformator zou onder de hoede van Frederik van Saksen reizen, de oprichter van de Universiteit van Wittenberg en een verdediger van Luther, en de Rijksdag bijwonen. Luther was sterk gemotiveerd om voor God te strijden, zoals blijkt uit zijn uitroep voorafgaand aan zijn reis naar Worms: 'Ik zal onder de banier van Christus tegen de poorten van de hel Worms binnengaan' (Roland H. Bainton, *Here I stand: A Life of Martin Luther*, Nashville: Abingdon-Cokesbury, 1950, blz. 179).

Luther kwam op 16 april 1521 in Worms aan en kreeg het bevel om de volgende dag om 4 uur 's middags op de Rijksdag te verschijnen. Op 17 april werd Luther voor de Rijksdag gebracht. De voorzitter ging direct over tot het stellen van vragen aan Luther over de boeken die op een bureau lagen en of ze aan hem toebehoorden, en of hij bereid was de opvattingen die erin geschreven waren te herroepen. Luther beseftte dat dit moment uiterst belangrijk was en invloed zou hebben op de toekomst van het evangelie. Daarom aarzelde hij en verzocht hij om extra tijd om alles te kunnen overdenken. Zijn verzoek werd gehonoreerd, en hij keerde op 18 april om 6 uur 's middags terug naar de Rijksdag.

Zijn verschijning en stem waren anders dan de dag ervoor: hij was zelfverzekerd en zijn stem klonk krachtig en vol zelfvertrouwen. Eerst erkende hij dat hij de schrijver was van de boeken die voor hem opgestapeld lagen. Daarna verklaarde de reformator dat hij de opvattingen in die boeken niet kon herroepen, omdat ze deel uitmaakten van drie categorieën en elk daarvan waarheden bevatte die hij niet kon herroepen: (1) de verkondiging van algemeen christelijke leerstellingen, (2) de afkeuring van de verdorvenheid van het pausdom, waardoor het Duitse volk onderdrukt werd, en (3) het aantonen van de verdorvenheid van bepaalde personen. Daarom verzocht Luther dat men hem aan de hand van de Schrift, en niet aan de hand van kerkelijke verordeningen, zou laten zien waarin hij dwaalde.

De voorzitter berispte Luther omdat hij beweerde dat de Schrift de ultieme autoriteit is, waarbij hij erop wees dat de kerk te schande zou worden gemaakt als na zo vele eeuwen zou worden vastgesteld dat zij had gedwaald. Daarom riep de voorzitter vervolgens Luther op om direct te antwoorden op de vraag of hij zijn boeken en onderwijs afzwoer. Met luide stem gaf Luther het beroemde antwoord: 'Aangezien Uwe Majesteit en Uwe Edelachtbaren dus een eenvoudig antwoord verlangen, zal ik geen ontwijkende antwoorden geven. Ik aanvaard de autoriteit van pausen en concilies niet, behalve wanneer ik daar door de Schrift en om een duidelijke reden van overtuigd word, want zij hebben elkaar tegengesproken. Mijn geweten is namelijk een krijgsgevangene van het Woord van God. Ik kan en zal helemaal niets herroepen, want het is niet juist of veilig om tegen je geweten in te gaan. *Hier sta ik, ik kan niet anders*. Moge God mij helpen. Amen.' (Bainton, *Here I stand: A Life of Martin Luther*, blz. 185, de schuin gedrukte woorden zijn toegevoegd – zie het onderstaande commentaar hierop.)

Geschiedkundigen hebben opgemerkt dat de woorden 'Hier sta ik, ik kan niet anders' niet in de officiële geschreven verslagen van de Rijksdag staan, maar in de eerste gedrukte versie van de toespraak zijn opgenomen (Bainton, blz. 185). Ellen G. White schrijft over Luther dat hij deze woorden heeft uitgesproken (zie 'De grote strijd', *Veritas*, 1975, blz. 148). Veel geschiedkundigen geloven dat Luther deze woorden uitsprak, maar stellen dat de secretaris zo

onder de indruk was van het betoog, dat hij naliet deze specifieke woorden op te schrijven. Ongeacht hoe Luther zijn verdediging onder woorden bracht, blijft het feit dat Luthers optreden vóór de Rijksdag van Worms een moedige daad was: hij kwam op voor de waarheid, het evangelie, God en de verlossing van de mensheid.

Wanneer een eerlijke, met de Geest vervulde, toegewijde christen voor Christus opkomt, verandert de hele wereld. Ook is het zo dat Luther zich niet luid en op een onnatuurlijke manier verdedigde. Hij nam in geloof zijn standpunt in. Hij sprak niet uit eigen kracht of op basis van zijn eigen plannen; hij ging naar Worms als iemand die al ter dood veroordeeld was geweest. Maar Luther sprak als een soldaat van Christus, bedekt met de wapenuitrusting van God. Het gevecht dat hij aanging was niet zijn gevecht. Het was Gods gevecht. Hij hoefde alleen maar 'Hier ben ik' te zeggen, waarop God voor altijd het verloop van de grote strijd veranderde.

Deel III: Levenslessen

Vraag aan de leden van uw studiegroep, voor zichzelf na te denken over het volgende stel punten wanneer u die hardop in de groep voorleest:

Hoewel Paulus ons ertoe oproept krachtig 'stand te houden' in de Heer, struikelen en vallen we soms. Denk eraan hoe vaak je op het geestelijke strijdtoneel bent gevallen. Maak een korte lijst van die keren waarop je zwaar bent gevallen, zelfs als dat vaak is gebeurd. Ga na waarom je in die gevallen bent gevallen. Welk deel of welke delen van je christelijke wapenuitrusting heb je niet gebruikt of niet op de juiste manier gebruikt? Welk onderdeel of welke onderdelen van die wapenuitrusting heb je niet op tijd gebruikt, wat heeft bijgedragen aan die geestelijke mislukkingen? Wat kun je doen om deze situatie te verbeteren en weer standvastig te worden in je geestelijke fundament? Hoe kun je doorgaan met de strijd, samen met de andere leden van je gezin en je mede-broeders en -zusters in de geloofsgemeenschap waartoe je behoort? Vraag twee vrijwilligers of ze hun antwoord op de laatste vraag willen delen met de andere leden van de studiegroep. Denk aan hoe God zijn soldaten bemoedigt: 'Een rechtvaardige komt zevenmaal ten val , maar telkens staat hij op' (Spreuken. 24:16).

LES 13 Aan vrede werken

16 – 22 september

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 6:16, 17

We bestuderen: Efez. 6:10-20; 1 Petr. 4:1; 1 Petr. 5:8; Jes. 59:17; Jes. 52:8-10; 1 Tes. 5:16-18..

Inleiding

Wanneer Paulus een lijst maakt van de wapenrusting van God en deze beschrijft door de onderdelen daarvan afzonderlijk op te noemen (gordel, borstharnas, schoenen, schild, helm, zwaard), wil hij geen eenzame strijders schetsen. Integendeel, in het Grieks gebruikt hij de werkwoorden in de tweede persoon meervoud om zich tot een compleet leger te richten: (1) Zorg ervoor dat jullie sterk zijn (Efez. 6:10), (2) trekken jullie de wapenrusting van God aan (Efez. 6:11), (3) zodat jullie kunnen weerstaan (Efez. 6:11), (4) want onze strijd (Efez. 6:12), (5) neem de hele wapenrusting aan (Efez. 6:13), (6) houden jullie stand (Efez. 6:14). In feite staan alle of de meeste van de andere werkwoorden die Paulus gebruikt om zich tot de gemeente te richten, hier in de meervoudsvorm. Dus schildert Paulus, door gebruik te maken van het meervoud, ons Gods glorieuze leger van dappere soldaten voor ogen, die voor hun taak volledig toegerust zijn.

Maar wat is de taak van dit leger? Ze zijn bewapend en klaar om aan de wereld een boodschap van God te verkondigen, de boodschap dat God vrede aan de wereld brengt, aan de mensen op aarde, vrede tussen volkeren, vrede in gemeenschappen, gezinnen, tussen generaties en klassen. Maar deze vrede is niet een vrede die bereikt wordt vanwege een compromis of syncretisme, waarin alle partijen in het conflict de aanvaarding van een deel van hun eigen wereldbeeld, waarden of projecten veiligstellen. Nee, God bracht vrede door zijn liefde en rechtvaardigheid aan het kruis te openbaren en won op die manier de strijd tegen zijn aanklagers en vijanden. Wanneer mensen omarmen wat de Heer Jezus aan het kruis volbracht heeft, zegen God hen verheugd met de rechtvaardigheid van Christus. Deze rechtvaardigheid en liefde brengen vrede tussen mensen en God, tussen mensen onderling en aan de hele wereld. Deze vrede verkondigen christenen. De geschiedenis van de volkeren, religies, cultuur, filosofie, psychologie en wetenschap heeft laten zien dat er geen andere manier is om vrede te bereiken. Omdat christenen zelf deze vrede in hun eigen leven, gezinnen, gemeenschappen en in de kerk ervaren hebben, kunnen ze die nu aan de hele mensheid verkondigen, ja, aan de hele wereld.

Lesonderwerpen

De studie van deze week richt zich op vier onderwerpen die met elkaar in verband staan:

1. De kerk is betrokken bij de wereldwijde strijd met haar taak van het verkondigen van het evangelie van vrede.
2. We vechten in deze strijd niet alleen: we strijden 'in de Heer' en in zijn wapenrusting.
3. We voeren deze strijd niet als eenzame strijders, maar als Gods leger, het volk van God.
4. We voeren geen onzekere strijd met een open einde, maar een strijd die al een bepaalde afloop heeft: God behaalde de overwinning op zonde, kwaad, dood en satan aan het kruis.

Deel II: Commentaar

Oorlog en vrede

Paulus begint in dit gedeelte van hoofdstuk 6 met een drievoudige verwijzing naar kracht (Efez. 6:10), waarbij hij drie verschillende woorden gebruikt: het werkwoord *endunamo-oo* (kracht geven) en twee zelfstandige naamwoorden, *kratos* (sterkte of macht) en *ischuus* (sterkte, macht, kracht of vermogen). De apostel gebruikte dezelfde woorden, alle drie in de vorm van een zelfstandig naamwoord, aan het begin van zijn brief (Efez. 1:19-21), toen hij Gods grootheid en macht beschreef, zoals die in Christus onthuld werd. Nu deelt Paulus aan het eind van zijn brief (Efeziërs 6) aan de Efeziërs mee dat deze macht voor hen beschikbaar is. De apostel maakt gebruik van het onderwerp 'macht', omdat hij het onderwerp 'strijd, oorlog, gevecht en overwinnen' aansnijdt.

Helaas staat het leven van een christen in nauw verband met worstelen en overwinnen. Het is waar dat alle godsdiensten, filosofieën, wetenschappen, literatuur en geschiedenissen – ja, alle beschrijvingen, zoals het evolutionisme, het marxisme en het nazisme, – het leven als een worsteling, als een strijd opvatten en beschrijven. In feite is het zo dat iedereen die een verhaal wil verkopen, dat om strijd en gevechten moet laten draaien. Bijvoorbeeld, een strijder vecht tegen een supermacht, een andere held doet zijn best aan een zwart gat te ontsnappen en een derde held vecht tegen een ongeneeslijke ziekte.

Maar een christen vecht, zo legt Paulus uit, tegen de 'listen van de duivel' (Efez. 6:11). De oorlog die hij beschrijft, is 'niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke machten van het kwaad in de hemelse sferen' (Efez. 6:12, HSV; zie ook Efez. 1:19-21, 2:6 en 3:10). Dit geestelijke gevecht in de 'hemelse sferen' heeft rechtstreekse en doorslaggevende gevolgen voor ons leven. Wij worden rechtstreeks bij dit gevecht betrokken, en we moeten een kant kiezen. Maar Paulus legt in de hele brief uit dat we niet simpelweg bij dit gevecht betrokken worden omdat twee supermachten met elkaar in gevecht zijn, en wij onschuldige indirecte slachtoffers zijn die tegen onze wil in dit gevecht verstrikt raken of erin verwickeld raken.

Eigenlijk is het andersom. Het is God die in dit gevecht verstrikt is geraakt ten behoeve van ons. Wij stonden aan de kant van de machten van de duisternis en vochten tegen God. In plaats van ons te vernietigen, bood Hij aan om voor onze redding te strijden. Hij nam onze schuld en zonden op zich, stierf in onze plaats, zodat Hij vrede voor ons kon brengen en ons onze rechtmatige positie in zijn koninkrijk kon teruggeven.

Daarom aanvaardden wij, wanneer we christen worden, Gods aanbod van vrede, accepteren we Zijn uitnodiging om deze vrede te ervaren en willen we die vrede delen met andere mensen in de wereld die nog steeds in oorlog zijn met God. We sluiten ons niet aan bij Christus vanuit een positie van neutraliteit, maar vanuit de linies van Gods vijanden. Wanneer we ons bij het leger van Christus voegen, zullen we worden aangevallen door de duivel en ook door alle andere machten van het kwaad die in ons werkzaam zijn. Voor deze aanval hebben we de wapenrusting van God nodig en het wapen van het verkondigen van Zijn vredesevangelie. Sta stil bij het volgende diepzinnige gezichtspunt van Ellen G. White: 'Velen menen dat deze strijd tussen Christus en satan weinig uit te staan heeft met hun eigen leven en zij stellen er weinig belangstelling in. Maar deze strijd wordt herhaald op het gebied van ieder menselijk hart. Niemand verlaat de rijen van satan om God te dienen zonder bloot te staan aan satans aanvallen. De verleidingen waaraan Christus weerstand heeft geboden vinden ook wij zo moeilijk om te bestrijden. Voor Hem waren ze zoveel zwaarder, omdat zijn karakter het onze verre te boven gaat. Christus bood weerstand aan de verleiding van de eetlust, de liefde voor de wereld en de liefde voor vertoon die tot aanmatiging leidt, terwijl het vreselijk gewicht van de zonden van de wereld op Hem drukte. Adam en Eva zijn door deze verleidingen

overwonnen, en ook wij bezwijken er vaak voor' (*Jezus – De Wens der Eeuwen*, blz. 86).

De grote strijd

Norman Gulley haalt in zijn uitgebreide werk 'Systematic *Theology*' naar voren dat de christelijke theologie in het algemeen geen aandacht heeft besteed aan het onderwerp 'het kosmische conflict' of 'de grote strijd' (zie Norman Gulley, *Systematic Theology: The Church and the Last Things*, Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2016, deel 4, blz. 478). Terwijl voor andere christenen de grote strijd (het geestelijke, kosmische conflict tussen God en de boosaardige machten van satan) een van de details is die meer verband houden met de rechtvaardiging van God, is de grote strijd voor Ellen G. White en zevendedagsadventisten het overkoepelende leerstuk dat alle andere leerstukken tot een eenheid maakt, niet alleen in systematisch, maar ook in historisch opzicht.

Voor zevendedagsadventisten is 'de grote strijd' niet alleen een samenhangend geheel van leerstukken, maar ook een geschiedenis, namelijk de geschiedenis van God. Het betreft hier het verhaal van zijn liefdevolle scheppingsdaad; onze opstand tegen Hem; zijn zelfopofferende liefde voor ons; zijn rechtstreekse ingrijpen in de geschiedenis van onze wereld, via zijn menswording; zijn kruisdood, wederopstanding en hemelvaart; zijn verlangen naar en zijn werk aan het herstel van onze relatie met Hem; de manier waarop Hij de eenheid en liefde onder de mensen herstelt door de gemeenschap van gelovigen; zijn beloftes om een einde te maken aan de geschiedenis van zonde en kwaad; en Zijn belofte om ons in Zijn eeuwige blijdschap en vrede te brengen. Daarom hebben zevendedagsadventisten het onderwerp 'de grote strijd' verwoord in de vorm van geloofspunt 8, en heeft de Generale Conferentie in 1980 haar instemming hiermee betuigd. Dit geloofspunt luidt:

'De hele mensheid is nu betrokken in een grote strijd tussen Christus en satan aangaande het karakter van God, zijn wet en zijn heerschappij over het universum. Dit conflict begon in de hemel, toen een geschapen wezen, begiftigd met vrijheid van keuze, in zelfverheffing tot satan, Gods tegenstander, werd, en een deel van de engelen tot opstand aanzette. Hij bracht de geest van opstand deze wereld in toen hij Adam en Eva tot zonde verleidde. Deze zonde van de mens had de vervorming van het beeld Gods in het mensdom tot gevolg. Dit leidde tot wanorde binnen de geschapen wereld, en de uiteindelijke vernietiging daarvan ten tijde van de wereldomvattende zondvloed. Ten aanschouwen van de hele schepping werd deze wereld het strijdperk van het alomvattend conflict. Daarin zal God uiteindelijk als een God van liefde in het gelijk worden gesteld. Om zijn volk in deze strijd bij te staan, zendt Christus de Heilige Geest en getrouwe engelen om hen te leiden, te beschermen, en te ondersteunen op de weg des heils' (Reinder Bruinsma, *Wat zevende-dags adventisten geloven*, 2006, 8. De grote strijd, blz. 83, 84).

Herbert E. Douglass legt kundig en uitvoerig uit welke rol het onderwerp 'de grote strijd' in de theologie van de zevendedagsadventisten speelt: 'Voor zevendedagsadventisten is het thema 'de grote strijd' het kernbegrip dat aan alle bijbelse onderwerpen samenhang geeft. Het overstijgt de eeuwenoude grenzen, waardoor in de christelijke kerk eeuwenlang scheuren veroorzaakt zijn. Het leidt tot een goede verstandhouding tussen theologen die tegenover elkaar staan. Zij zien plotseling de waarheden die elk van hen vurig bepleit had, in een nieuwe soort harmonie. Hierin ligt het unieke van het adventisme. Die uniekheid is niet een bepaald onderdeel van de adventistische theologie, zoals het adventistische leerstuk over het heiligdom. Nee, het karakteristieke van het adventisme zit hem hierin dat deze geloofsrichting de kernboodschap van de Bijbel, die door haar oorspronkelijke leidraad – het thema 'de grote strijd' – bepaald wordt, in haar geheel begrijpt' (*The Great Controversy Theme: What It Means to Adventists*, *Ministry*, December 2000, blz. 5).

Deel III: Levenslessen

Vraag aan de leden van je studiegroep de volgende kwesties gezamenlijk te lezen en te bespreken:

1. Kun je enkele manieren noemen waarop taal in het dagelijks leven een militair karakter krijgt? Denk ook aan het gebruik van 'oorlogszuchtige' taal in sommige van onze gezangen, gedichten en Bijbellezingen. Als zevendedagsadventisten is het voor ons van groot belang dat we dergelijke taal en uitdrukkingen op een geestelijke manier interpreteren. Het kan echter gebeuren dat mensen om ons heen dit verkeerd begrijpen. Ze beschouwen het christendom over het algemeen, en het zevendedagsadventisme in het bijzonder, als een vredelievende religie. Hoe kunnen we het bijbelse principe van de strijd tegen geestelijke machten van het kwaad binnen het kader van de grote strijd behouden, terwijl we onze vrienden en de gemeenschap waarvan we deel uitmaken helpen begrijpen dat onze kerk een gemeenschap is van Gods liefde, barmhartigheid en vrede? Bespreek je antwoord niet alleen met de sabbatschoolgroep, maar ook met de gemeente waartoe je behoort.
2. Stel je voor dat jouw gemeente een uitnodiging krijgt om deel te nemen aan vredesbevorderende projecten in de gemeenschap waartoe je behoort, of in de streek of het land waar je woont. Op welke manieren kan jouw gemeente aan dergelijke projecten deelnemen? Hoe kan jouw kerk ervoor zorgen dat haar deelname geen politiek karakter heeft, maar gebaseerd is op het onderwijs van Jezus en de apostelen, met op de achtergrond de bijbelse thema's van de grote strijd en het evangelie?

LES 14 Van harte Efeziërs **23 – 29 september**

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Efeziërs 2:8-10

We bestuderen: Efez. 1 – 6.

Inleiding

Terwijl de brief aan de Efeziërs de hoofdsleutel is voor de overige paulinische brieven, is de studie van deze week de hoofdsleutel voor de ontsluiting van het volledige onderzoek van de brief aan de Efeziërs. Het is als volgt ingedeeld in de Bijbelstudiegids :

Het gedeelte voor zondag vat samen welk adembenemend beeld Paulus had van Gods eeuwige en historische scheppings- en verlossingsplan.

Het gedeelte voor maandag is een samenvatting van Efeziërs 2, waarin op levendige wijze de nare toestand van zonde en dood waarin de mensheid verkeert, wordt beschreven. Deze toestand kent geen belofte en geen hoop. Het is zonder Christus en zonder God in de wereld. Maar Paulus sluit - evenals de Bijbel in het algemeen - niet af met deze akelige beschrijving. Nee, hij geeft gedetailleerde informatie over de basisonderdelen van het evangelie, het geheimenis van God dat hoop brengt voor de mensheid: In en met Christus wekt God ons op en verheft Hij ons tot in zijn heiligdom in de hemelsferen. Bovendien worden we, in en met Christus, Gods nieuwe tempel op aarde. Deze verandering wordt door genade teweeggebracht, en genade is de grondslag van het geloof en het leven van een christen en van zijn taak.

Hoofdstuk 3, dat behandeld wordt in het gedeelte voor dinsdag, richt de aandacht op Gods verborgen bedoeling met de schepping van de gemeenschap der gelovigen.

Het gedeelte voor woensdag (een herhaling van Efeziërs 4) legt uit hoe Gods tweevoudige doel wordt bereikt wanneer Gods kinderen van over de hele wereld verenigd worden in echte trouw aan God, door gebruik te maken van hun geestelijke gaven en in de uitvoering van hun taak. Daarom is de eenheid van de gemeenschap der gelovigen niet iets waarvoor je kunt kiezen ten behoeve van het voortbestaan van deze gemeenschap..

Zoals het gedeelte voor donderdag (een herhaling van Efeziërs 5) benadrukt, kan eenheid niet worden bereikt zonder het opgeven van ons 'ik' uit het verleden. Eenheid wordt alleen gerealiseerd wanneer we onze nieuwe identiteit en manier van leven in Christus omarmen.

Deze diepgaande verandering in Christus zal ook invloed hebben op alle aspecten van het menselijke leven, inclusief onze gezinnen (echtgenoten, echtgenotes en kinderen), de maatschappij (volksgroepen en sociale klassen) en ons eigen persoonlijke leven.

Het gedeelte voor vrijdag (Efeziërs 6) roept ons op om de gemeenschap der gelovigen te beschouwen als een levendig en verenigd leger, dat goed is toegerust voor zijn oorlogstaak; deze taak is de verkondiging van het vredesevangelie van de Heer. Alleen de vrede van en in Christus zal ons overtuigen van succes en van leven. In Christus staat de overwinning vast. Ons succes is alleen afhankelijk van de vraag of we echt zullen blijven geloven in Christus' overwinning en hiernaar zullen handelen.

Lesonderwerpen

De studie van deze week is een samenvatting van de gehele brief aan de Efeziërs, een poging om alle belangrijke onderwerpen daaruit te belichten en met elkaar in verband te brengen.

Deel II: Commentaar

Het verborgene van het evangelie

In het hart van de brief van Paulus aan de Efeziërs klopt zijn belangstelling voor het evangelie als een geheim dat nu is ontcijferd. Hij begint zijn evangelie door te vieren dat God 'ons ... het geheimenis van Zijn wil bekendmaakte' (Efez. 1:9, HSV), en dit geheimenis heeft betrekking op 'een erfdeel' (Efez. 1:11, HSV). Dit geheimenis gaat niet over de uitzichtloze en duistere staat waarin we verkeren (Efeziërs 2:1-4) of over de vervreemding, scheidsmuren en vijandschap die de zonde zowel individueel als in onze gezinnen en als menselijke gemeenschap heeft veroorzaakt (Efeziërs 2:11, 12). De reden voor deze scheidsmuren en vormen van vijandschap is geen geheim voor ons in de zondige toestand waarin we verkeren. Dat geldt ook voor ons onvermogen om het probleem van zonde en dood op te lossen als een mysterie (Efeziërs 2:9, Johannes 1:13). Zoals de geschiedenis keer op keer bewijst, zijn we ons allemaal pijnlijk bewust dat geen enkele menselijke ontdekking ons kan bevrijden uit het zwaartekrachtsveld van het zwarte gat van de zonde. Nee, het mysterie waar Paulus het over heeft, is het ondoorgrondelijke wonder van Gods liefde voor ons! We dachten dat God niet van ons hield. We dachten dat Hij ons vergeten was. We dachten dat Hij een voorkeur had voor de Joden en dat de niet-Joden verworpen werden. We dachten dat de zaak van de Joden voorgoed verloren was toen ze Jezus als de Messias verwierpen.

Het blijkt dat we in al deze opzichten verkeerd over God dachten. Toen God zijn geheimen voor Paulus ontsloot, was Paulus geschokt. Daarom noemt Paulus dit geheim midden in de brief opnieuw 'het mysterie' (Efez. 3:3, 9) en 'het mysterie van Christus' (Efez. 3:4), en aan het einde van zijn brief, 'het mysterie ... van het evangelie' (Efez. 6:19), hoewel de gehele brief dit mysterie vanuit verschillende invalshoeken beschrijft. Paulus legt uit dat dit mysterie des te waardevoller is wanneer we beseffen dat het in de voorbije eeuwen en millennia voor de mensen verborgen werd, en dat God de generatie van Paulus uitkoos om in die unieke historische tijdsperiode te leven, toen dat mysterie der mysteriën volledig onthuld werd, zodat iedereen het kon zien (Efez. 3:9; Rom. 16:25; 1 Kor. 2:7; Kol. 1:26, 27; Kol. 2:2). Wat een voorrecht, wat heerlijk!

We kunnen letterlijk zien dat Paulus dolblij is met deze belangrijke ontdekking. Zijn hele leven wordt door de waarheid van het evangelie beïnvloed, ja, veranderd. Net als in Jezus' gelijkenis over de gevonden schat (Mat. 13:44), 'verkochte' Paulus alles wat hij had om deze verborgen schat te verkrijgen en te bezitten (Filip. 3:4-8). Hij maakte duidelijk dat hij iets wist wat anderen niet wisten. Maar Paulus verborg zijn geheime schat niet in de grond, zoals de schatgraver (Mat. 13:44) en de ontrouwe dienstknecht (Mat. 25:18) dat deden. Integendeel, toen God zijn geheim aan hem onthulde, scheepte Paulus zich in voor een wereldreis om iedereen over dit geheim te vertellen. Dit geheim draait om het feit dat God liefde is. Hij schiep ons uit liefde, Hij stierf in onze plaats, omdat Hij liefde is. Hij wekte ons op tot een nieuw leven, om in de Geest bij Hem in zijn heilige woonplaats te wonen, omdat Hij liefde is. Hij vocht voor ons, omdat Hij liefde is. En Hij zal voor ons terugkeren, omdat Hij liefde is. Dat mysterie is, in Paulus' eigen woorden, 'Christus ... in u, ... uw hoop op goddelijke luister' (Kol. 1:27)."

Het einde van de grote strijd

Eens zal er een einde komen aan de geschiedenis van de zonde, maar het mysterie van God zal niet volledig doorgrond worden. Wanneer Ellen G. White het einde van de grote strijd beschrijft, zijn haar woorden en geest volledig in harmonie met de verheven geest van Paulus in zijn brief aan de Efeziërs, en zijn die hier een weerklank van: 'De verlost en geredden zullen alle schatten van het heelal kunnen bestuderen. Ze zijn onsterfelijk geworden en zweven in onvermoeibare vlucht naar verafgelegen werelden – naar werelden die bedroefd waren toen ze de ellende van de mensheid zagen en van blijdschap juichten wanneer een ziel uit de handen van Satan werd verlost. Met onuitsprekelijke vreugde delen de mensen nu in de blijdschap en wijsheid van wezens die nooit hebben gezondigd. Ze hebben ook toegang tot de schatten van kennis en inzicht die in de loop der eeuwen zijn verworven door de bestudering van Gods werken. Met een onsterfelijke blik zullen ze kunnen kijken naar de pracht van de schepping – naar zonnen, sterren en melkwegstelsels, die nauwkeurig hun baan rond de troon van God beschrijven. Op alles, van het kleinste tot het grootste, staat de naam van de Schepper geschreven en in alle dingen komt de rijkdom van zijn kracht tot uiting.

In de loop van de eeuwigheid zullen ze God en Christus steeds beter leren kennen. Liefde, eerbied en geluk zullen net zoals de kennis steeds groter worden. Hoe beter de mensen God leren kennen, des te meer zullen ze zijn karakter bewonderen. Naarmate Jezus de verborgenheden van de verlossing en de hoogtepunten in de grote strijd tegen Satan voor hen ontsluit, zullen de harten van de verlost en geredden met nog meer toewijding worden vervuld; ze zullen de gouden citers met intensere vreugde bespelen. Duizend maal duizenden en tienduizenden maal tienduizenden zullen Gods lof zingen.

“En alle schepsel in de hemel en op de aarde en onder de aarde en op de zee en alles wat daarin is, hoorde ik zeggen: Hem, die op de troon gezeten is, en het Lam zij de lof en de eer en de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden” (Openb. 5:13).

De grote strijd is dan ten einde. De zonde en de zondaren zijn er niet meer. Het ganse heelal is gereinigd. Overal in de schepping is er eendracht en blijdschap. Van Hem die alles geschapen heeft, komen stromen van leven, licht en vreugde, die alle delen van de oneindige ruimte bereiken. De kleinste atomen en de grootste werelden, alle levende wezens en alle levenloze voorwerpen verkondigen in hun oneindige schoonheid en volmaakte vreugde: God is liefde' (Ellen G. White, *De grote strijd*, Veritas 1975, blz. 623, 624).

Deel III: Levenslessen

1. Deze studie is een samenvatting. Moedig de leden van uw studiegroep aan hun eigen samenvatting van Efeziërs te maken en die met de sabbatschoolgroep te delen.

2. Wat zijn de drie hoofdthema's die door de brief van Paulus aan de Efeziërs lopen? Wat is het verband tussen deze thema's? Vraag aan de leden van uw studiegroep om het thema te noemen dat volgens hen het belangrijkste is en om de thema's aan te geven die naar hun mening minder belangrijk zijn.

3. Nodig de leden van uw studiegroep uit om zich voor te stellen dat hun wordt gevraagd om een nieuwe kerk op te richten in een gebied waar het evangelie nog niet gebracht is. Hoe zou Paulus' brief aan de Efeziërs hen kunnen helpen zich op een dergelijk gewaagd project voor te bereiden? Vraag de leden van uw studiegroep om thema's in Efeziërs te noemen die een evangelieboodschap zouden kunnen vormen voor dit nieuwe gebied. In welke volgorde zouden de leden van uw studiegroep deze thema's aan de orde stellen? Vraag hen ook om de uitgangspunten te noemen op basis waarvan zij een bijdrage zouden kunnen leveren aan de stichting van een levendige kerk, uitgangspunten die zo dicht mogelijk bij het voorbeeld staan

dat de apostel Paulus voor ogen had en in zijn brief deelde.

De uitgangspunten die de leden van uw studiegroep voorstellen, zouden bruikbaar moeten zijn voor de ontwikkeling van een kerk die vervuld is van vreugde over de verlossing. Welke andere uitgangspunten kunnen zij noemen, die niet alleen kunnen bijdragen aan de vereniging van nieuwe leden in Christus, maar ook aan hun samenwerking in het kerkelijke leven en aan de uitvoering van de zendingsopdracht van de kerk? Welke principes zouden de kerk kunnen inspireren om zich door middel van geestesgaven te laten leiden door de kracht van de heilige Geest?"

4. Geef de leden van uw studiegroep de opdracht om principes uit Efeziërs te noemen die we dit kwartaal hebben bestudeerd. Deze principes zouden kunnen bijdragen aan het feit dat gemeenteleden in overeenstemming met het evangelie gaan leven, waardoor gelukkige gezinnen tot stand kunnen komen en gezonde relaties tussen verschillende groepen kunnen worden opgebouwd.